

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Kristýna Mácová

Trestněprávní regulace drogových deliktů

Diplomová práce

Olomouc 2014

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Trestněprávní regulace drogových deliktů“
vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Olomouci dne

.....
Kristýna Mácová

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu své diplomové práce Prof. JUDr. Jiřímu Jelínkovi, CSc. za jeho odborné vedení a rady a také všem, kteří mi pomohli při psaní této diplomové práce.

Obsah

Obsah.....	4
Seznam zkratk.....	6
Úvod.....	7
1. Obecně o drogovém problému	8
1.1. Vymezení základních pojmů.....	8
1.2. Dělení drog.....	9
1.2.1. Dělení podle vztahu k rizikům spojeným s jejich užíváním	9
1.2.2. Dělení podle účinků drog	9
1.3. Drogy a kriminalita.....	11
1.3.1. Primární a sekundární drogová kriminalita	11
1.3.2. Rozdělení drogové kriminality podle Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogové závislosti	12
2. Protidrogová politika.....	13
2.1. Koncepce protidrogové politiky obecně.....	13
2.2. Protidrogová politika ČR	14
3. Vývoj mezinárodní spolupráce v oblasti protidrogové politiky	16
4. Drogová problematika a Česká republika	20
4.1. Historie užívání drog	20
4.2. Vývoj trestněprávního postihu drogových deliktů	21
4.2.1. Vývoj legislativy drogové problematiky po druhé světové válce	22
4.2.2. Vývoj legislativy drogové problematiky po roce 1990.....	22
5. Právní úprava drogových deliktů de lege lata	24
5.1. Rozsahy užívané v jednotlivých ustanoveních drogových deliktů	25
5.2. Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy ...	28
5.3. Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu	32
5.3.1. Problematika držení drog pro vlastní potřebu.....	33
5.4. Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku	35
5.5. Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu.	36
5.6. Šíření toxikomanie.....	37
6. Konopí pro léčebné účely.....	40
7. Srovnání české právní úpravy drogových deliktů s právní úpravou Slovenské republiky.....	42
Závěr.....	44
Seznam použité literatury a zdrojů	47

Anotace.....	52
Klíčová slova.....	52
Abstract	53
Keywords	53

Seznam zkratek

EMCDDA	Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogové závislosti
OPL	omamná či psychotropná látka
OSN	Organizace spojených národů
THC	tetrahydrocannabinol
TOS	trest odnětí svobody
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Tr. z.	Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon, v znení neskorších predpisov
WHO	World Health Organization

Úvod

Drogy se v posledních desetiletích staly značně diskutovaným tématem na celosvětové úrovni. Jejich rozšíření a míra jejich zneužívání již dosáhla takových rozměrů, že je lze považovat za jeden z globálních problémů dnešní společnosti. Drogy jsou problémem nejen z aspektu trestněprávního, ale i finančního, sociálního či zdravotnického. Tato diplomová práce se však drogovým problémem bude zaujímat primárně z pohledu trestního práva.

Diplomová práce bude rozdělena do sedmi kapitol. Úvodní kapitola bude věnována terminologii užívané v souvislosti s drogami, zejména pojmům jako droga, drogová závislost, omamná a psychotropní látka, dále dělení drog z různých aspektů a v neposlední řadě i kriminalitě, která se k drogám zajisté váže a taktéž jejímu dělení z různých hledisek. Druhá kapitola se pak bude zabývat protidrogovou politikou a jejími možnými přístupy k drogové problematice se zaměřením na současnou protidrogovou politiku České republiky. Následovat bude kapitola obsahující vývoj mezinárodněprávní úpravy drogové problematiky, která vždy byla a stále je určitým vodítkem pro vnitrostátní legislativu. Čtvrtá kapitola bude objasňovat historii užívání drog v České republice, resp. v Československu. Součástí této kapitoly je i nastínění vývoje české právní úpravy drogových deliktů od konce druhé světové války až do současnosti.

Těžiště této diplomové práce bude spočívat v rozboru právní úpravy *de lege lata* tzv. drogových trestných činů uvedených v ust. § 283 a násl. zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, které jsou zakotveny v hlavě sedmé dílu prvním zvláštní části trestního zákoníku. V úvodu této kapitoly budou vymezeny kvantifikační pojmy jako „větší“, „značný“ a „velký“ rozsah, které jsou pro drogovou problematiku velmi příznačné. Institutu „množství větší než malé“ je věnována zvláštní pozornost, jelikož je pro úpravu drogových deliktů opravdu stěžejním znakem skutkových podstat daných trestných činů, a to i z pohledu historického, ale navzdory tomu je jeho podoba v posledních letech poměrně nestabilní a dochází tak k častým změnám v jeho stanovování. Dále bude každému jednomu drogovému deliktu věnována samostatná podkapitola. V rámci trestného činu přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu bude pojednáno i o otázce držení drog pro vlastní potřebu, jelikož se jedná o téma značně kontroverzní a v současné době i velice aktuální.

Následující kapitola bude věnována legalizaci konopí k léčebným účelům, jejímu legislativnímu vývoji a nastíněny budou i některé problémy, které se s tímto tématem aktuálně pojí. Poslední, sedmá, kapitola bude věnována stručnému vývoji slovenské právní úpravy drogových trestných činů po rozpadu Československa a srovnání platné a účinné české právní úpravy drogové problematiky s právní úpravou Slovenské republiky.

1. Obecně o drogovém problému

1.1. Vymezení základních pojmů

Oblast drogové problematiky se vyznačuje množstvím pojmů, které ne vždy mají jednotný výklad, na základě čehož dochází k nežádoucím nedorozuměním, a proto je nutné si alespoň základní z nich vyjasnit.

Základním a nejčastěji užívaným termínem je zajiště droga. Pojem droga je dodnes mezi odbornou veřejností vnímán jako označení pro látku užívanou jako léčivo. Obecně je však za drogu označována jakákoliv látka, ať chemická či přírodní, jejíž užití je způsobilé ovlivnit psychickou či fyzickou stránku člověka. V roce 1969 komise znalců Světové zdravotnické organizace definovala pojem droga jako jakoukoliv substanci, která, je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí.¹

Pro účely této práce však drogou budeme rozumět omamnou a psychotropní látku (dále jen OPL), jejichž výčet se nalézá v zákoně č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, a to konkrétně v příloze číslo 1 až 7 tohoto zákona.

S pojmem droga pak úzce souvisí pojem drogová závislost neboli toxikomanie, což obecně znamená, že si osoba k droze vypěstovala vazbu, droga se stala součástí jejího života. Komise znalců Světové zdravotnické organizace pak v průběhu 2. poloviny 20. století přijala několik různých definic drogové závislosti. Základ těchto měnících se definic je však stále stejný a je tvořen několika podstatnými znaky:

- 1) nezvladatelná, neovladatelná touha po opakovaném užití drogy – pro tento znak se ve světové literatuře používá pojem *crawing*,
- 2) tendence ke zvyšování dávek,
- 3) existence psychické nebo fyzické závislosti na droze, která se následně projevuje abstinčními příznaky,
- 4) negativní důsledky pro jedince i společnost.²

Jak již vyplývá z výše uvedeného, rozlišujeme dva typy drogové závislosti, psychickou a fyzickou. Psychická drogová závislost jako prvotní projev závislosti se projevuje jako touha po účincích dané drogy, neobvyklých pocitech a zážitcích, které droga při užívání vyvolává. Vedle psychické závislosti může vzniknout i závislost fyzická neboli somatická, jejímž projevem je zhoršení funkce některého orgánu či celých orgánových soustav v případě, že bude droga toxikomanovi odejmuta.³

---

¹ VANTUCH, Pavel. *Drogy a kriminalita*. 1. vydání. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1990, s. 12.

² JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 9-11.

³ VANTUCH, Pavel. *Drogy a kriminalita*. 1. vydání. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1990, s. 12.

1.2. Dělení drog

1.2.1. Dělení podle vztahu k rizikům spojeným s jejich užíváním

Bezesporu nejznámějším a nejrozšířenějším způsobem dělení drog je rozdělení na drogy měkké a tvrdé, ačkoliv vypovídací hodnota tohoto dělení je omezená. Toto dělení je založeno na míře rizika, které je spojováno s jejich užíváním a můžeme je sledovat zejména ve sféře zdravotní a sociální. K měkkým drogám řadíme například kávu, čaj, tabák, marihuanu a hašiš. Jako tvrdé drogy pak označujeme třeba heroin, kokain, pervitin, lysohlávky apod. Jednou z nejrozšířenějších drog ve společnosti je alkohol, který však nelze jednoznačně podřadit pod jednu či druhou skupinu. V případě, že je alkohol užíván v přijatelném množství, je možné ho považovat jako měkkou drogu, tedy drogu s akceptovatelným rizikem, a z lékařského hlediska i jako drogu zdraví prospěšnou. V opačném případě, kdy dochází k abúzu (nadužívání) alkoholu, a to i při jednorázové nadměrné konzumaci, při které nedochází k vzniku závislosti, je nutné alkohol řadit mezi tvrdé drogy, jelikož riziko, které je s takovým zneužitím drogy spojeno, je značně vysoké.⁴

1.2.2. Dělení podle účinků drog

Drogy dále můžeme dělit podle jejich účinků na organismus a psychiku člověka na konopné drogy, halucinogeny, opiáty a stimulační drogy. Neznamená to však, že by zařazení do určité skupiny vylučovalo i jiné účinky.

Konopné drogy neboli cannabinoidy jsou drogy s halucinogenním účinkem, které mají původ v Indii a dnes jsou celosvětově nejrozšířenějšími a nejdostupnějšími drogami. V roce 1964 byly identifikovány účinné látky konopí a za nejúčinnější je považován delta-9-trans-tetrahydrocannabinol.⁵ Konopné drogy se vyskytují ve dvou základních formách, a to v podobě marihuany a hašiše. Marihuana je sušené květenství a listy rostliny, zatímco hašiš je samotná pryskyřice získaná z květenství a obsahuje proto mnohonásobně více účinných látek. Obě formy jsou nejčastěji užívány kouřením, mohou ovšem být užívány i perorálně. Od způsobu užití se pak odvíjí nástup účinků drogy, jakož i doba jejich působení na uživatele. Mezi charakteristické účinky konopných látek patří sucho v ústech, hlad, deformace ve vnímání času, prostoru, ale i zrakové iluze. Ve většině případů má intoxikovaná osoba pocit euforie, dobré nálady, která může přecházet až v nezastavitelný smích. Velice výjimečně se mohou objevovat agresivní či depresivní nálady, popř. panické nebo úzkostné stavy. Pocity, stavy intoxikované osoby jsou vždy ovlivňovány jeho celkovým nastavením (setting), očekáváním, prostředím, jinými osobami, jakož

---

⁴ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. vydání. Praha: Koniasch Latin Press, 1997, s. 10.

⁵ KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti 1: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády, 2003, s. 174.

i dalšími faktory. Při dlouhodobém užívání dochází ke zhoršení krátkodobé paměti, schopnosti soustředění.⁶

Halucinogeny neboli psychedelika jsou stovky různých látek, které jsou přírodního původu, rostlinného i živočišného, ale i syntetického či semisyntetického původu. Tyto drogy přitahují pozornost vědců i potencionálních uživatelů kvůli jejich neobvyklým vlastnostem a účinkům.⁷ Mezi nejznámější halucinogeny řadíme LSD a psilocybin. LSD lze v současné době sehnat v podobě tzv. tripů, což jsou papírové čtverečky s potiskem zobrazujícím různé symboly, kterými se rozlišuje kvalita tripů. LSD působí na psychiku člověka dráždivě a povzbudivě, při vyšších dávkách se mohou objevovat depresivní stavy, útlum. Psilocybin je účinnou látkou obsaženou v houbách rodu *Lysohlávek*, které se vyskytují na území České republiky, a proto je tato droga snadno dostupná. Následkem požití *Lysohlávek* může být poškození jater, srdeční arytmie, a předávkování může působit až smrtelně.⁸

Opiáty jsou nejnebezpečnější skupinou drog z důvodu jejich vysokého závislostního potencionálu a finanční náročnosti na jejich obstarání, což vede k sociální degradaci toxikomanů spočívající v uchylování se ke kriminalitě či prostituci jako jediného způsobu získání peněžních prostředků. Název této skupiny drog je odvozen od opia, které je základní surovinou pro alkaloidy a je získáváno z nezralých makovic. Z opia je pak izolován nejvýznamnější a nejhojněji zastoupený alkaloid, morfin, který je využíván k farmaceutickým i toxikomanským účelům a je základní surovinou pro výrobu heroínu. V roce 1874 byl heroín prvně vyroben a posléze začal být využíván k farmaceutickým účelům, což však nemělo dlouhé trvání, jelikož brzy bylo rozpoznáno vysoké nebezpečí rychle se vytvářející závislosti. Heroín může být aplikován kouřením, šňupáním či inhalací, ovšem nejčastějším způsobem je nitrožilní aplikace, která je spojena s rizikem šíření různých nemocí, nejčastěji hepatitidou a virem HIV. Intoxikace opiáty se projevuje stavy euforie a klidu, zpomalenými reakcemi, nevolností, zúžením zornic, neschopností soustředit se a vnímat své okolí. Předávkování může způsobit zástavu dechu a krevního oběhu vedoucí do kómatu, jehož následkem je často i smrt.⁹

Stimulancia jsou chemické látky, jejichž hlavním účelem je stimulace centrální nervové soustavy spočívající ve zvýšení bdělosti, urychlení myšlení, zahánění pocitu únavy a ospalosti a vyvolávají u toxikomana velice příjemné pocity energie a síly, stav euforie. Stimulační látky nevyvolávají fyzickou, nýbrž pouze psychickou závislost, která však může být často nebezpečnější než závislost fyzická z důvodu relativně dlouhé doby léčení. Mezi stimulanty řadíme zejména

---

⁶ KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti 1: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády, 2003, s. 176-177.

⁷ KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti 1: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády, 2003, s. 169.

⁸ JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 21-22.

⁹ ŠTABLOVÁ, Renata. *Drogy, kriminalita a prevence*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství Policejní akademie ČR, 1997, s. 30-33.

kokain a pervitin. Kokain je účinnou látkou obsaženou v listech koky, což jsou malé keře pěstované převážně na jihoamerickém kontinentu. V Jižní Americe se listy koka tradičně žvýkají nebo se z nich vaří odvary. V našich poměrech je rozšířená aplikace kokainu šňupáním, méně často pak intravenózně. Crack, jako volná báze kokainu, lze ho i kouřit, přičemž se uvolňují i další látky, které zvyšují jeho nebezpečnost a návykovost. Užívání kokainu se projevuje zvýšením krevního tlaku a sexuálního pudu, zrychlením pulsu, euforií, hyperaktivitou a hovorností. Oproti konopným drogám kokain naopak snižuje chuť k jídlu (anorektikum).¹⁰ Pervitin je syntetická látka poprvé syntetizována v Japonsku v roce 1888. V České republice je metamfetamin vyráběn v ilegálních domácích laboratořích z efedrinu, který je obsažen v některých druzích léčiv. Na rozdíl od kokainu je neúčinnější formou podání pervitinu injekční aplikace. Účinky obou zmíněných drog jsou obdobné.¹¹

1.3. Drogy a kriminalita

Dle současné právní úpravy není kriminalizováno samotné užívání drog, stejně jako je to u jiných sebepoškozujících jednání. Na užívání drog se však váže další činnost, která již je postihována v rámci trestní odpovědnosti. Trestná činnost páchaná v souvislosti s užíváním drog je souhrnně nazývána jako drogová kriminalita a zahrnuje široké spektrum trestných činů, tzv. drogových deliktů.

1.3.1. Primární a sekundární drogová kriminalita

V praxi se nejčastěji užívá model rozlišení drogové kriminality na primární a sekundární. Pod primární drogovou kriminalitu zahrnujeme všechna ta jednání, kterými jsou naplňovány skutkové podstaty drogových deliktů vymezených trestním zákoníkem (dále jen T'Z). Jedná se o trestné činy nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL a s jedy (§ 283 T'Z), přechovávání OPL a jedy (§284 T'Z), nedovoleného pěstování rostlin obsahujících OPL (§285 T'Z), výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedy (§286 T'Z) a šíření toxikomanie (§287 T'Z). Sekundární drogovou kriminalitu nelze na rozdíl od té primární takto jednoznačně vymezit. Za sekundární drogovou kriminalitu označujeme ta jednání, ve kterých lze nalézt příčinnou souvislost mezi užitím drogy a spácháním trestného činu. Nejčastěji se jedná o trestné činy majetkové povahy, tedy krádeže a podvody, či násilné trestné činy. Je zjevné, že zařazení

---

¹⁰ KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti 1: mezijoborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády, 2003, s. 164-165.

¹¹ JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 18.

trestného činu pod tuto kategorii vyžaduje individuálnější a všestrannější informace o trestném činu a jeho pachateli, kterých se však v praxi často nedostává.¹²

1.3.2. Rozdělení drogové kriminality podle Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogové závislosti

Vztah mezi užíváním drog a páčáním trestné činnosti mnohem podrobněji rozlišuje koncept Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogové závislosti (dále jen EMCDDA). Tento model EMCDDA rozlišuje čtyři základní kategorie, přičemž první tři bychom mohli subsumovat pod sekundární drogovou kriminalitu a poslední, čtvrtou, kategorii pod drogovou kriminalitu primární:

- 1) Psychofarmakologicky podmíněná trestná činnost - účinky drog, zejména alkoholu a stimulačních látek, spočívající v podrážděnosti, paranoie, útlumu, strachu či neschopnosti úsudku, mohou vést k agresi a násilí. V důsledku toho dochází zpravidla k násilným trestným činům (loupeže, znásilnění apod.). Zde jsou řazeny i případy, kdy se toxikoman sám stává obětí trestné činnosti.
- 2) Ekonomicky motivovaná trestná činnost - jelikož dlouhodobé užívání drog je velice finančně náročné, uchylují se často toxikomani k trestné činnosti, aby mohli nadále financovat svoji závislost na drogách. Tato trestná činnost je dvojího charakteru - buď směřuje k přímému obstarání si drogy (vykrádání lékáren), anebo jde o trestnou činnost majetkového charakteru (krádeže, podvody, zpronevěry), kterou si toxikoman nejprve shání finanční prostředky, které následně užije k nákupu drogy.
- 3) Systémová trestná činnost - jedná se o násilnou trestnou činnost páchanou v rámci nezákonného trhu s návykovými látkami. Tato kategorie nemusí být přímo propojena s užíváním drog, ale přítomnost toxikomana na takovém ilegálním trhu může vést k tomu, že on sám začne páchat trestnou činnost, popř. může být obětí trestné činnosti jiného.
- 4) Trestné činy porušování drogových zákonů - tato kategorie se shoduje s primární drogovou kriminalitou vymezenou již výše. Dle EMCDDA je zde zařazen i trestný čin řízení pod vlivem návykových látek.¹³

---

¹² GABRHELÍKOVÁ, Pavlína. Primární a sekundární drogová kriminalita – dostačující koncept pro práci s pachateli trestné činnosti související s drogami. In SADÍLKOVÁ, Miluše (ed). *Kriminalita a drogy*. Praha: SANANIM, 2012, s.31 - 32.

¹³ GABRHELÍKOVÁ, Pavlína. Primární a sekundární drogová kriminalita – dostačující koncept pro práci s pachateli trestné činnosti související s drogami. In SADÍLKOVÁ, Miluše (ed). *Kriminalita a drogy*. Praha: SANANIM, 2012, s.32 - 33.

2. Protidrogová politika

Protidrogová politika představuje souhrn zásad, cílů, právních prostředků, kterými se zákonodárce snaží regulovat drogový problém, a preventivních, vzdělávacích, léčebných, sociálních, regulačních a kontrolních opatření.¹⁴ Jelikož jsou drogy celosvětově rozšířeným problémem je třeba proti nim bojovat jak na národní, tak na mezinárodní úrovni.

2.1. Koncepce protidrogové politiky obecně

Protidrogovou politiku lze koncipovat na základě dvou přístupů, represivního a terapeutického, ideálně jejich kombinací. Represivní přístup založený na snižování nabídky (supply reduction) spočívající ve snaze omezit nebo nejlépe úplně zastavit výrobu a distribuci drog. Ke snižování nabídky se užívají tři základní prostředky:

- 1) Administrativní kontrola - zabraňuje tomu, aby lékařské prostředky unikaly na ilegální trh s drogami.
- 2) Zákonná represe - snaží se o omezení trestné činnosti související s výrobou, tranzitem a obchodem s drogami.
- 3) Eradikace zemědělské produkce - vymýcení přírodních plodin sloužících k výrobě drog a jejich současné nahrazení jinými plodinami.¹⁵

Terapeutický přístup pak souvisí se snižováním poptávky (demand reduction), tedy usiluje o to, aby ve společnosti došlo k ústupu zájmu o drogy prostřednictvím preventivních, edukačních, poradenských a léčebných programů. Za opatření ke snížení poptávky se považuje prevence, kterou dle WHO rozdělujeme na tři základní formy: primární, sekundární a terciární.¹⁶ Prevence primární se snaží zabránit užívání drog anebo se pokouší alespoň potencionální první zkušenost s drogou co nejvíce oddálit, a to plošně každému obyvateli bez rozdílu pohlaví, věku či etnika.¹⁷ Je prováděna na národní, krajské i místní úrovni. Sekundární prevence se obrací k lidem, kteří do kontaktu s drogami již přišli, popř. se stali závislími na drogách, z čehož plyne riziko vzniku kriminogenních situací. Terciární prevence předpokládá kriminální minulost osob a zaměřuje se na opatření, která budou zamezovat nebo alespoň snižovat možnost kriminální recidivy.¹⁸

Každý stát si formuje vlastní protidrogovou politiku tak, aby odpovídala aktuálním potřebám státu v oblasti drogové problematiky a měla by být založena na tzv. vyváženém přístupu neboli rovnováze mezi prevencí a represí. Vnitrostátní protidrogová politika by měla v souladu

---

¹⁴ Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti. Česká protidrogová politika a její koordinace: Historie a současnost. *Zaostřeno na drogy*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009, č. 2, s. 2.

¹⁵ KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti 1: mezijoborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády, 2003, s. 16.

¹⁶ KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti 1: mezijoborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády, 2003, s. 16-17.

¹⁷ Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti: Primární prevence užívání drog: Základní principy a efektivní programy. *Zaostřeno na drogy*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2006, č. 1, s. 1.

¹⁸ NOVOTNÝ, Oto a kol. *Kriminologie*. 3. vydání. Praha: ASPI, 2008, s. 200-202.

s Globálním akčním plánem Valného shromáždění OSN, který sice není obecně závazným mezinárodněprávním dokumentem jako jsou třeba Úmluvy, ale je pro členské státy OSN určitým vodítkem a morálním závazkem.¹⁹

2.2. Protidrogová politika ČR

V České republice se protidrogové politice začala vláda komplexněji věnovat po pádu komunistického režimu, kdy se dalo očekávat, že s otevřením hranic dojde k rychlému šíření drog. „Protidrogová politika je v České republice uskutečňována na národní, krajské a místní úrovni. Působnost správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků při tvorbě a uskutečňování programů ochrany před škodami působenými užíváním tabákových výrobků, alkoholu a jiných návykových látek upravuje zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. Protidrogovou politiku na národní úrovni koordinuje Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Rada projednává a předkládá vládě základní dokumenty protidrogové politiky: národní strategii protidrogové politiky, akční plán realizace národní strategie protidrogové politiky a další návrhy a informace.“²⁰ Odpovědnost za naplňování cílů a plánů protidrogové politiky nese vláda.

Národní strategie protidrogové politiky byla schválena dne 10. 5. 2010 usnesením vlády č. 340 na období devíti let od roku 2010 do roku 2018. Tato, již pátá, strategie od rozpadu ČSFR byla přijata jako dlouhodobý strategický dokument, který má zajišťovat kontinuitu protidrogové politiky ČR. Je založena na třech základních přístupech, které se vzájemně doplňují a kombinují: snižování nabídky drog, snižování poptávky po drogách a snižování rizik spojených s jejím užíváním, a dále na několika principech, kterými jsou např. evropské hodnoty, dlouhodobé a komplexní plánování, realistické rozhodování a racionální financování. Na základě těchto přístupů a principů byly stanoveny čtyři cíle:

- a) snížit míru experimentálního a příležitostného užívání drog zejména mladými lidmi,
- b) snížit míru problémového a intenzivního užívání drog,
- c) snížit potenciaální rizika spojená s užíváním drog pro jedince a společnost,
- d) snížit dostupnost drog zejména pro mladé lidi.²¹

Národní strategie je pak podrobněji specifikována a rozpracována v akčních plánech, které byly stanoveny tři na období 2010 – 2012, 2013 – 2015 a 2016 – 2018. Aktuální akční plán

---

¹⁹ KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády, 2003, s. 18.

²⁰ *Protidrogová politika* [online]. Vlada.cz, 2014 [cit. 15. října 2014]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/protidrogova-politika-72746>.

²¹ *Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 – 2018*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2011, s. 5-16.

realizace národní strategie byl schválen vládním usnesením č. 219 ze dne 27. března 2013. Akční plán na období 2013 – 2015 si stanovil následující priority:

- a) Snížit míru nadměrného pití alkoholu a míru intenzivního užívání konopí mladými lidmi - tento cíl nebyl v průběhu předcházejícího akčního plánu splněn, a proto se pokračuje ve snaze o jeho naplnění. Hlavním důvodem omezení realizace je stále klesající množství finančních prostředků přidělovaných z veřejných rozpočtů.
- b) Zaměřit se na vysokou míru problémového užívání pervitinu a opiátů - v této oblasti by mělo být navázáno na předcházející akční plán, na jehož základě došlo k omezení prodeje léků s obsahem do 30 mg pseudoefedrinu v tabletě (tzv. prekurzorů)²² rozhodnutím Státního ústavu pro kontrolu léčiv, který provedl v souladu s § 39 odst. 3 zákona o léčivech změnu registrace a stanovil zákaz zásilkového prodeje, maximální možnou dávku na jednoho pacienta měsíčně bez předpisu a zavedl registraci výdeje do centrálního úložiště elektronických receptů.²³ Bohužel však sousední státy ČR takové omezení nezakotvují, a proto se prekurzory pro výrobu pervitinu začaly dovážet ze zahraničí. Současný akční plán se tedy zaměřuje na mezinárodní spolupráci spočívající v omezení dostupnosti těchto prekurzorů.
- c) Zefektivnit financování protidrogové politiky - v sektoru financování by mělo dojít ke změně stávajícího systému financování adiktologických služeb, zejména k odklonu od zastaralého způsobu financování formou jednorozhodných dotací.
- d) Integrovaná protidrogová politika - zaměření se na integraci alkoholu a ilegálních drog na všech možných úrovních např. v oblasti prevence nebo zdravotních služeb. V oblasti sociálních služeb by pak mělo dojít k integraci všech návykových látek prostřednictvím poskytování sociálních služeb osobám ohroženým závislostí nebo osobám závislým na návykových látkách.²⁴

Jak z této kapitoly vyplývá, boj s drogami představuje opravdu dlouhou cestu. Jestliže však před tímto problémem nebude společnost zavírat oči, ba naopak se bude drogová scéna stále monitorovat a na základě vzešlých výsledků bude vytvářena efektivní protidrogová politika a přijímána tomu odpovídající legislativa, pak bezpochybně musí nastat okamžik, kdy statistiky začnou vykazovat pozitivní výsledky.

---

²² Prekursor je látka uvedená v příloze č. 9 zákona č. 167/1998 Sb. Obecně tak označujeme látku určenou k výrobě drogy. V případě pervitinu se jedná o efedrin či pseudoefedrin obsažený v paralenu, modafenu či nurofenu. (ŠTABLOVÁ, Renata a kol. *Návykové látky a současnost*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2006, s. 28.)

²³ *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2008*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009, s. 5.

²⁴ *Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2013 – 2015*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2013, s. 6-10.

3. Vývoj mezinárodní spolupráce v oblasti protidrogové politiky

Jak již bylo řečeno výše, drogy jsou problémem zasahujícím každou zemi na světě a nelze se mu účinně bránit pouze na národní úrovni, proto je zapotřebí mezinárodně spolupracovat a vytvářet efektivní legislativu odpovídající aktuální drogové situaci ve světě, která bude reflektována ve vnitrostátních právních úpravách jednotlivých států samozřejmě s určitými modifikacemi odpovídajícími konkrétním potřebám daného státu. První zmínky o potřebě takové spolupráce se objevují již na přelomu 19. a 20. století, a proto byla v roce 1909 v Šanghaji uspořádána první mezinárodní konference pro potírání drog. Hlavní účel této konference spočíval v zamezení dovozu opia z Británie do Číny. Ačkoliv tato konference, někdy nazývaná též jako Opiová komise, nepřijala žádný právně závazný dokument, zavedla alespoň určité základní principy, na které bylo navázáno v budoucích mezinárodních úmluvách.²⁵

V roce 1912 byla na Haagské konferenci schválena první mezinárodní smlouva označovaná jako Mezinárodní opiová konvence. Podepsána však byla až v roce 1915, kdy zároveň i vstoupila v platnost. Předmětem úpravy na rozdíl od šanghajske konference nebylo pouze opium, ale všechny drogy, které byly v této době známé. Československo, resp. Národní shromáždění, vydalo dne 23. 5. 1923 zákon č. 128/1923 Sb. k provedení Mezinárodní opiové konvence, který obsahoval v ust. § 2 výčet látek, jejichž výroba, dovoz, prodej, rozdělování, požívání a vývoz jsou podrobeny úřední kontrole. Opiová konvence byla podepsána téměř všemi státy až v souvislosti s podpisy mírových smluv v roce 1919 a 1920, které obsahovaly doložku zavazující smluvní strany mírových smluv k potvrzení Mezinárodní opiové konvence z roku 1912.²⁶

Další z úmluv je již vytvořena pod záštitou Společnosti národů založené v roce 1920 za účelem kontroly dodržování závazků plynoucích z Mezinárodní opiové konvence, která ihned na svém prvním zasedání ustanovila Poradní výbor pro obchod s opiem a jinými nebezpečnými drogami, který měl působit jako pomocný a poradní orgán Rady Společnosti národů.²⁷ V Ženevě v roce 1925 je tedy podepsána další Mezinárodní opiová konvence, která vstoupila v platnost až v roce 1928, a která rozšířila spektrum kontrolovaných látek o koku, cannabis a rovněž jejich deriváty, a dále jí byl zřízen orgán pro dohled nad systémem statistické kontroly drog zvaný Stálý ústřední komitét, a byl zaveden systém dovozních certifikátů a vývozních povolení. Později byl

---

²⁵ *This day in history: The Shanghai Opium Commission, 1909* [online]. Unodc.org, 2014 [cit. 1. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/this-day-in-history-the-shanghai-opium-commission-1909.html>>.

²⁶ HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 1, s. 7-8.

²⁷ *Mezinárodní kontrola drog* [online]. Rect.muni.cz, 2008 [cit. 1. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.rect.muni.cz/drogy/POKUS/casti/kontr.htm#Haag>>.

zpřísněný režim kontroly zaveden i na kodein a benzyl-morfin, jelikož jde o tzv. designer drug,²⁸ kterých se začalo hojně zneužívat. Na území Československa byla tato Opiová konvence provedena zákonem č. 135/1928 Sb., kterým byl změněn a doplněn zákon provádějící Mezinárodní opiovou konvenci z roku 1912.²⁹

V pořadí druhá úmluva zaštitěná Společností národů je Úmluva o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek neboli také tzv. limitační konvence, která byla přijata a podepsána opět v Ženevě dne 13. 7. 1931. Československo k jejímu provedení přijalo zákon č. 29/1938 ze dne 27. 1. 1938, známý jako tzv. opiový zákon.³⁰ Tato úmluva se oproti všem předešlým nezabývala monitoringem a kontrolou pohybu stanovených drog, nýbrž omezením jejich produkce pouze na takové množství, které je nutné pro lékařské a vědecké účely. Každá smluvní strana této úmluvy musela každoročně poskytovat Stálému ústřednímu komitétu odhady množství omamných látek, které mají být využity k lékařským a vědeckým účelům, které byly následně vyhodnocovány k tomu zřízeným kontrolním orgánem (The Drug Supervisory Body).³¹

Posledním přijatým mezinárodním dokumentem týkajícím se drogové problematiky před zahájením druhé světové války byla Úmluva k potlačování nedovoleného obchodu s omamnými látkami podepsána v Ženevě v roce 1936, kterou byla zavedena možnost extradice pachatelů drogových deliktů a jejich poměrně přísného trestání. Cílem této úmluvy bylo posílení mezinárodní spolupráce v boji proti distribuci drog, což se nakonec podařilo uskutečnit prostřednictvím Interpolu.³²

Po ukončení druhé světové války byla kontrola drog přenesena na nově vytvořenou Organizaci spojených národů (dále jen OSN), konkrétně na Komisi pro omamné látky. Pro přenos kompetencí ze Společnosti národů na OSN byl v roce 1946 vypracován Komisí pro omamné látky Protokol z Lake Success. Jelikož se postupem času začaly na drogové scéně objevovat nové látky, které dle Úmluvy z roku 1931 nepodléhaly kontrole, bylo žádoucí přijetí nové smlouvy, která takové právní mezery pokryje, a proto v roce 1948 byl v Paříži podepsán Protokol o syntetických drogách, který nejenže zavedl kontrolu drog tehdy již existujících, ale i kontrolu drog teprve v budoucnu vzniklých. Následně byl v roce 1953 v New Yorku přijat Opiový protokol, který navazoval na Úmluvu z roku 1931, kterou byla omezena výroba a užívání

---

²⁸ Designer drug je termín užívaný pro látky, které jsou vyrobeny ve snaze obejít právní předpisy upravující nakládání s drogami, jelikož se zpravidla jedná o látky obsažené v již existujících drogách, u nichž je pouze pozměněna jejich chemická struktura. (HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 1, s. 11.)

²⁹ HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 1, s. 8-9.

³⁰ JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 141.

³¹ HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 1, s. 9-10.

³² HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 1, s. 10.

opia. Tímto Opiovým protokolem bylo taxativně vymezeno pouze 7 zemí (Bulharsko, Jugoslávie, Řecko, Indie, Írán, Turecko a SSSR), které mohly mák setý pěstovat, vyrábět z něho opium a to následně exportovat do dalších států.³³

Jak si můžeme povšimnout, bylo v první polovině 20. století v oblasti drogové problematiky přijato opravdu velké množství úmluv, které začalo působit poměrně chaoticky. Na základě této myšlenky byly v průběhu druhé poloviny 20. století přijaty tři úmluvy, ze kterých vychází i současná mezinárodní právní úprava kontroly drog.³⁴ První z těchto úmluv je Jednotná úmluva o omamných látkách přijatá v roce 1961 v New Yorku, která vstoupila v platnost dne 13. 12. 1964. Cílem této Úmluvy bylo rozšíření kontroly pěstování rostlin obsahujících omamné látky. Tyto omamné látky byly nově vedeny v Přílohách Úmluvy a byly rozčleněny do čtyř kategorií dle jejich škodlivosti či nebezpečnosti. Dále se Úmluva zaměřovala na omezení výroby omamných látek pouze pro lékařské a omezené vědecké účely, a v neposlední řadě jí bylo zakázáno užívání opia a konopných drog k jiným než léčebným účelům a žvýkání kokových listů. Úmluva byla československým prezidentem ratifikována s výhradami vůči článku vylučujícímu možnost ratifikace některými státy dne 23. 11. 1963.³⁵ V Ženevě v roce 1972 byl přijat Protokol o změnách Jednotné úmluvy o omamných látkách, který ji doplňoval zejména v oblastech léčby, výchovy a rehabilitace toxikomanů,³⁶ což považují za velký krok kupředu, jelikož tato oblast byla dosavadní úpravou zcela pomíjena.

Shora zmíněná mezinárodní právní úprava se věnovala pouze omamným látkám. Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let však vzhledem ke zvýšení zneužívání psychotropních látek vyvstala potřeba legislativně upravit taktéž nakládání s těmito látkami. Na základě této potřeby byla Komisí OSN pro omamné látky ve spolupráci s WHO vytvořena Úmluva o psychotropních látkách, která byla v roce 1971 podepsána ve Vídni a 16. srpna 1976 vešla v platnost. Opatření, která tato konvence zaváděla, týkající se užívání, distribuce či přechovávání psychotropních látek byla oproti opatřením zavedeným Jednotnou úmluvou o omamných látkách značně zpřísněna. Co se týče systematiky rozdělení psychotropních látek do příloh Úmluvy, stojí na stejném principu jako rozdělení v Úmluvě z roku 1961.³⁷

Poslední ze tří konvencí byla Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, která byla přijata v roce 1988 ve Vídni. Jedná se o první smlouvu, kterou

³³ HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 2, s. 7-8.

³⁴ HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 1, s. 9.

³⁵ ŠTABLOVÁ, Renata a kol. *Návykové látky a současnost*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2006, s. 264-265.

³⁶ HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 2, s. 10.

³⁷ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. vydání. Praha: Koniasch Latin Press, 1997, s. 115-116.

lze řadit do mezinárodního práva trestního. Jejím přijetím byla zavedena některá dosud neužívaná opatření proti ilegálnímu obchodu s drogami jako např. možnost zmrazení a zabavení výnosů získaných z obchodu s drogami či rozšíření seznamu kontrolovaných látek užívaných při výrobě drog.³⁸

Tyto úmluvy přijímané pod záštitou OSN včetně Protokolu z roku 1972 lze považovat za určité základní principy promítané do národních právních úprav signatářských států. Důraz je kladen na vyvážený přístup protidrogové politiky spočívající ve snaze o snížení nabídky drog a zároveň i snížení poptávky po drogách a taktéž v odlišném přístupu k dealerům a toxikomanům.³⁹ Domnívám se, že pouze takto vyvážený přístup může vést k úspěchům v boji proti ilegálnímu obchodu s drogami a jejich užíváním.

---

³⁸ HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 2, s. 12-13.

³⁹ KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády, 2003, s. 56-57.

4. Drogová problematika a Česká republika

Na přelomu 19. a 20. století docházelo pouze sporadicky k řešení problémů souvisejících s drogami, jako např. s užíváním opia či kokainu. Skutečně závažným tématem ve společnosti se drogy staly až v šedesátých letech 20. století, a proto v roce 1973 byly položeny základy mezinárodní spolupráce Rezolucí Výboru ministrů Rady Evropy, kterou byly evropské státy vyzývány ke vzájemné kooperaci při výměně informací o drogách a s nimi souvisejících problémech.⁴⁰ V rámci této kapitoly proto bude nastíněna historie užívání drog v Čechách, a dále bude navázáno na předešlou kapitolu historií české právní úpravy drogových deliktů.

4.1. Historie užívání drog

Českou drogovou scénu můžeme rozdělit na dvě období. Mezníkem pro tato období je listopad 1989 jako počátek osamostatňování československého, resp. českého státu. V socialistickém Československu byl trh s ilegálními drogami značně limitován z důvodu uzavírky státních hranic vůči západním zemím. Československo se tak stalo především tranzitní zemí pro zásilky s drogami, jelikož leželo na tzv. „balkánské drogové cestě“, která vedla z Turecka do západní Evropy.⁴¹ Z tohoto důvodu se v 70. letech začalo využívat služební kynologie. Nejprve pro vyhledávání cannabinoidů a posléze i heroinu a kokainu. Služební kynologie byla považována za spolehlivé a dostatečné opatření pro pohraniční boj s drogami, a proto žádná další opatření nebyla využívána,⁴² což se projevilo po otevření hranic jako výrazný nedostatek, když zde nebyl žádný systém či prostředek, který by spolehlivě pomáhal odhalit jakoukoliv drogu.

Drogová scéna komunistického Československa vzhledem ke své „izolaci“ nebyla ovlivněna západním drogovým boomem, a proto zde drogy jako hašiš nebo heroin nebyly dostupné. Při pěstování konopí se projevila vynalézavost českých toxikomanů, kteří získávali nová semínka jejich vytríděním z ptačího zobu dováženého z Indie. Populárními drogami této doby byly těkavé látky, jako např. éter, chloroform, toluen, aceton nebo benzín, které se užívaly formou čichání neboli tzv. sniffingu. Těkavé látky se staly oblíbenou formou toxikomanie především u nejmladších toxikomanů díky jejich dostupnosti a nevelké finanční náročnosti. Nejrozšířenější formou abúzu drog bylo ale zneužívání léků, čemuž přispělo bezplatné zdravotnictví a přidělování léčebných prostředků. Zde se projevila vynalézavost československých toxikomanů, kteří byli schopni v domácích laboratořích vyrábět LSD, fenmetrazin i českou drogu číslo jedna, pervitin.⁴³

---

⁴⁰ HARTNOLL, Richard. *Drogy a drogové závislosti: Propojování výzkumu, politiky a praxe*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005. s. 51-52.

⁴¹ TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita - včera, dnes a zítra. *Kriminalistika*, 2001, č. 4, s. 284.

⁴² NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. vydání. Praha: Koniasch Latin Press, 1997, s. 95-96.

⁴³ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. vydání. Praha: Koniasch Latin Press, 1997, s. 98-107.

Ohlédneme-li se na dobu po pádu komunistického režimu, dochází v Československu i ostatních zemích komunistického bloku k významnému převratu dopadajícího samozřejmě i na svět drog. Návrat Československa, resp. České republiky po jeho rozdělení na samostatnou Českou a Slovenskou republiku, k demokracii je krokem k otevření se světu, který však znamenal i otevření se ilegálnímu trhu s drogami. Transformující země jako Česká republika byla ideálním cílem pro světový obchod s drogami, a proto se předpokládalo, že dojde k enormnímu nárůstu toxikomanů.⁴⁴

Jak se drogoví experti domnívali, tak se bohužel i stalo. Uživateli drog či pouhých experimentátorů rok co rok přibývalo. Nejčastěji zneužívanou drogou se stala marihuana, která se na pomyslné první příčce vyskytuje i v současnosti. Objevuje se stále se zvyšující množství uživatelů marihuany, kteří ji i sami pěstují, jak pro svoji potřebu, tak pro následný prodej dalším uživatelům. Dále se stal mnohem dostupnější pervitin, který se začal užívat vedle intravenózní formy i formou šňupání, což sice obnáší určité pozitivum s ohledem na minimalizaci možnosti nákazy virem HIV, nicméně na vznik závislosti a toxické psychózy tato forma užívání žádný vliv nemá. Počátkem 90. let se rozšířil také abúzus halucinogenu LSD, který k nám byl dovážen ze západní Evropy ve formě tripů. Od roku 1993 se na české drogové scéně začal objevovat i velmi nebezpečný heroin, který začal konkurovat tradiční české droze, pervitinu.⁴⁵

Dle statistik jsou v současnosti stále nejužívanějšími drogami konopné drogy, kterých bylo v roce 2012 v České republice spotřebováno 11,6 tun, což je značný pokles v porovnání s rokem 2011, kdy bylo spotřebováno 18,2 tun konopných drog. Taktéž se meziročně snížila spotřeba heroinu zhruba o 0,4 tuny a přímo k drastickému poklesu došlo ve spotřebě extáze z 4,6 mil. tablet na 62,3 tisíc tablet extáze ročně. Naopak se ale zvýšila spotřeba pervitinu z 4,6 tun na 5,9 tun.⁴⁶ Je tedy zjevné, že současná protidrogová politika se uchyluje správným směrem a přináší kladné výsledky.

4.2. Vývoj trestněprávního postihu drogových deliktů

V této podkapitole se zaměříme na vývoj právní úpravy týkající se drogových deliktů, kterou rozdělíme do dvou období. Nejprve se ohlédneme na vývoj legislativy po druhé světové válce a poté na období po roce 1989, resp. 1990.

---

⁴⁴ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. vydání. Praha: Koniasch Latin Press, 1997, s. 127-128.

⁴⁵ NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. vydání. Praha: Koniasch Latin Press, 1997, s. 223-226.

⁴⁶ *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2012*. Praha: Úřad vlády české republiky, 2013, s. 126.

4.2.1. Vývoj legislativy drogové problematiky po druhé světové válce

Po druhé světové válce byly drogové delikty upraveny již přímo v rámci trestního zákona č. 86/1950 Sb. Tato právní úprava zahrnuje dva drogové trestné činy v ust. § 197 a § 198 citovaného zákona. Ustanovení §197 se skládá ze základní skutkové podstaty zakotvené v odstavci prvním, jejíž znaky naplní ten, kdo bez povolení vyrobí, doveze, vyveze, jinému opatří nebo přechovává omamné prostředky nebo jedy, a dále z kvalifikované⁴⁷ skutkové podstaty v odstavci druhém, kterou naplní ten, kdo se dopustí činu uvedeného v odst. 1 ve značném rozsahu, výdělečně nebo má-li takový čin za následek smrt člověka nebo těžkou újmu na zdraví mnoha lidí. V obou případech bylo možné uložit jak trest odnětí svobody, tak i trest peněžitý. Ustanovení § 198 pak postihuje trestný čin výroby, opatrování nebo přechovávání předmětu určenému k výrobě omamných prostředků nebo jedů, za který se ukládal pouze trest odnětí svobody. Počínaje tímto trestním zákonem bylo po dobu čtyřiceti let trestné i pouhé přechovávání omamných látek a jedů. Trestní zákon z roku 1961 upravoval drogové delikty obdobně v ust. § 187 a § 188. Touto právní úpravou byl rozšířen katalog alternativních trestů⁴⁸ o možnosti uložení peněžitého trestu nebo nápravného opatření srážkami ze mzdy, a byly rozšířeny kvalifikované skutkové podstaty trestného činu nedovolené výroby a držení omamných prostředků a jedů.⁴⁹

4.2.2. Vývoj legislativy drogové problematiky po roce 1990

Právní úprava drogové problematiky byla po roce 1989 vedena zejména ke sladění české právní úpravy s mezinárodními závazky, kterými byla Česká republika vázána, dále k přijetí přísnější právní úpravy postihující organizovanou drogovou kriminalitu a k zavedení účinných alternativních řešení pro odsouzené toxikomany.⁵⁰

S novelou trestního zákona z roku 1990 došlo k upuštění od trestního postihu samotného přechovávání OPL a jedů pro vlastní potřebu.⁵¹ Ustanovení § 188 o nedovolené výrobě, opatrování anebo přechovávání předmětu určeného k výrobě OPL a jedu bylo rozšířeno o

---

⁴⁷ Kvalifikovaná skutková je tvořena znaky základní skutkové podstaty, která tedy je její součástí, ale ještě nějakým dalším znakem, který zvyšuje stupeň závažnosti takového činu pro společnost. Zpravidla jsou kvalifikované skutkové podstaty uváděny v druhých a následujících odstavcích daného ustanovení. (JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 160.)

⁴⁸ Alternativní tresty jsou takové tresty, které nejsou spojeny s nepodmíněným odnětím svobody. Soud má při ukládání trestu odsouzenému možnost volby mezi uložení trestu odnětí svobody, anebo jiného trestu, který bude vykonán na svobodě. (JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 389.)

⁴⁹ JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 73-74.

⁵⁰ VÚJTĚCH, Jan a kol. *Účinky transformace trestního zákonodárství na stav kriminality a zvyšování efektivnosti justice ve vztahu ke bezpečnosti občanů ČR v horizontu roku 2000*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001, s. 56.

⁵¹ Takové jednání bylo možné postihnout pouze v rámci přestupkového řízení dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. (JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 75.)

kvalifikované skutkové podstaty postihující jednání uvedené v odst. 1 ve větším rozsahu nebo případy, kdy byl takovým jednáním získán značný prospěch, anebo byl-li takový čin spáchán vůči osobě mladší než osmnáct let. Zcela nově je v ust. § 188a zakotvena skutková podstata trestného činu šíření toxikomanie spočívající ve svádění, podporování či jiném podněcování jiného ve zneužívání jiné návykové látky než alkoholu, za který bylo možno uložit trest odnětí svobody až na jeden rok nebo zákaz činnosti nebo peněžitý trest. Přísnější postih, odnětí svobody až na tři léta, hrozil při spáchání uvedeného činu vůči osobě mladší než osmnáct let. Novela z roku 1995 se drogové kriminality příliš nedotkla. Byl zaveden pouze přísnější postih pro pachatele trestných činů souvisejících s OPL a jedy, kteří se jich dopustili ve prospěch zločinecké organizace.⁵²

Nejzásadnější novelou devadesátých let je novela z roku 1998 provedená zákonem č. 112/1998 Sb. s účinností od 1.7.1998, kterou byla rozšířena skutková podstata ust. § 187 trestního zákona o nabízení, zprostředkování a prodej OPL, dále byly zvýšeny trestní sankce za jednotlivé drogové delikty a ust. § 187 a § 188 trestního zákona byla rozšířena o další kvalifikované skutkové podstaty. Novela přinesla i zpřísnění v oblasti sankcionování za trestný čin nedovoleného nakládání a přechovávání OPL a jedu pro jiného, když vypustila možnost samostatného uložení peněžitého trestu.⁵³ Hlavní změna však spočívala v zavedení nového trestného činu nedovolené výroby a držení OPL a jedu pro sebe zakotveného v ust. § 187a, na základě kterého je stíhán ten, kdo bez povolení přechovává OPL nebo jed v množství větším než malém⁵⁴ Tomuto opětovnému zavedení kriminalizace držení drog pro vlastní potřebu předcházely ve společnosti bouřlivé diskuze. Nakonec byla tato změna s účinností k 1. 1. 1999 přijata zejména na základě argumentů odborné veřejnosti, která poukazovala na téměř absolutní nemožnost stíhání pouličních dealerů a dále na rozpor absence této úpravy s mezinárodními závazky.⁵⁵

Poslední novelou provedenou zákonem č. 134/2002 Sb. před přijetím nové právní úpravy, která je platná i v současnosti, byla v ust. § 188a trestního zákona zavedena nová kvalifikovaná skutková podstata spočívající v šíření toxikomanie tiskem, filmem, rozhlasem, televizním vysíláním, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.⁵⁶

---

⁵² JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 75.

⁵³ ZEMAN, Petr. Vývoj právní úpravy některých prostředků odhalování a stíhání drogové kriminality po roce 1990. *Trestněprávní revue*, 2007, č. 2, s. 39.

⁵⁴ Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon, ve znění zákona č. 112/1998 Sb. účinném ke dni 1. července 1998

⁵⁵ BUDINA, Zdeněk. Problematika právní úpravy nedovoleného obchodu s omamnými a psychotropními látkami. *Kriminalistika*, 1995, č. 1, s. 61-67.

⁵⁶ Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon, ve znění zákona č. 134/2002 Sb. účinném ke dni 1. července 2002

5. Právní úprava drogových deliktů de lege lata

Současná trestněprávní úprava drogových deliktů je obsažena v zákoně č. 40/2009 Sb., trestním zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2009, a jímž byl nahrazen již výše zmiňovaný trestní zákon z roku 1961. Nový trestní zákoník přinesl změnu v zavedení nových skutkových podstat, ve zpřísnění trestních sankcí za jednotlivé trestné činy a dále v rozlišování konopných drog a ostatních OPL co se týče trestních sazeb za jejich neoprávněné přechovávání pro vlastní potřebu v množství větším než malém. Další, velice zásadní změnou, je přechod od materiálního pojetí trestného činu k formálnímu pojetí, dle kterého je trestným činem protiprávní čin, který TZ za trestný označuje a který vykazuje znaky uvedené v zákoně. Již se tedy nepřihlíží ke stupni společenské nebezpečnosti, což dávalo soudům při rozhodování možnost zohledňovat i jiné skutečnosti než jen znaky skutkové podstaty trestného činu.⁵⁷

Drogové trestné činy jsou zakotveny v Hlavě VII., trestné činy obecně nebezpečné, Dílu 1., trestné činy obecně ohrožující, zvláštní části trestního zákoníku. Konkrétně se jedná o pět trestných činů, které budou v následujících podkapitolách jednotlivě specifikovány:

- § 283 – nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a s jedy
- § 284 – přechovávání OPL a jedu
- § 285 – nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL
- § 286 – výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu
- § 287 – šíření toxikomanie.⁵⁸

Shodný znak všech pěti drogových deliktů můžeme sledovat v objektu⁵⁹ těchto deliktů, což je zájem na ochraně společnosti a lidí před potenciální ohrožením vyplývajícím z neodborného nakládání s některými látkami, dále ze zneužívání takových látek, jakož i zájem společnosti před nebezpečím plynoucím z organizovaného zločinu a další kriminality s drogami související, a dále také v subjektu⁶⁰ těchto trestných činů, kterým může být kdokoli.⁶¹

Trestní zákoník ve shora uvedených ustanoveních užívá shodné pojmy jako OPL, přípravek obsahující OPL, prekursor či jed. Co se myslí OPL, přípravkem obsahujících OPL a prekursorem

⁵⁷ Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti: Česká protidrogová politika a její koordinace: Historie a současnost. *Zaostřeno na drogy*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2010, č.1, s. 2.

⁵⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁹ Objektem trestného činu jsou společenské vztahy, zájmy a hodnoty, které jsou chráněny trestním zákoníkem (např. život, zdraví, svoboda apod.). Trestní zákoník však nechrání všechny hodnoty, ale pouze ty, které to vyžadují. V této souvislosti pak hovoříme o tzv. fragmentární povaze trestního práva. (JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 164-165.)

⁶⁰ Subjektem neboli pachatelem trestného činu je trestně odpovědná fyzická nebo právnická osoba, která bezprostředně spáchala trestný čin. (JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 194)

⁶¹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 751-761.

stanoví zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů⁶² a konkrétně jsou tyto látky uvedeny v přílohách č. 1 – 9 tohoto zákona. Tímto zákonem je dále vymezeno zacházení s návykovými látkami a přípravky, jakož i jejich možné účely použití a povolovací režim k takovému použití.⁶³ Zacházení s prekursory bylo ještě nedávno velice nepřehledně upraveno přímo použitelnými předpisy Evropských společenství. V roce 2013 se však tato situace změnila, když byl přijat zákon č. 272/2013, o prekursorech drog, který je účinný od 1. 1. 2014.⁶⁴ Co se týče jedů, zde ust. § 289 odst. 2 TZ odkazuje na vládní nařízení, na základě kterého jsou za jedy považovány chemické látky uvedené v příloze č. 1 tohoto vládního nařízení a chemické směsi, které obsahují nejméně 7 % takových chemických látek.⁶⁵

5.1. Rozsahy užívané v jednotlivých ustanoveních drogových deliktů

Předtím než se dostaneme k jednotlivým skutkovým podstatám drogových deliktů, je třeba si vymežit znaky „množství větší než malé“, „větší rozsah“, „značný rozsah“ a „velký rozsah“ obsažené v ust. § 283 až ust. § 286 TZ.

Pojem „množství větší než malé“ se v současné době váže k trestnému činu přechovávání OPL a jedu dle ust. § 284 TZ a trestnému činu nedovoleného pěstování rostlin obsahujících OPL dle ust. § 285 TZ. Již na začátku je však nutné upozornit, že přechovávání (pěstování) OPL je zakázáno i v množství menším než malém. V takovém případě by se jednalo o přestupek dle ust. § 30 odst. 1 písm. j) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích.⁶⁶ Tento pojem ale není v oblasti trestněprávní regulace drogových deliktů žádnou novinkou. Do českého právního řádu byl zaveden v souvislosti se vzrůstající problematikou držení OPL pro vlastní potřebu a tím vznikající nutností kriminalizovat držení drog pro vlastní potřebu, novelou trestního zákona č. 140/1961 Sb. a to zákonem č. 122/1998 Sb. Při jeho stanovování se vycházelo z hodnot uvedených v příloze k závaznému pokynu policejního prezidenta č. 39/1998 ze dne 9. 12. 1998a k pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 6/2000 ze dne 27. 4. 2000.⁶⁷ Obecně se za množství větší než malé považovalo malé množství OPL, čímž se rozumí individuálně určená

---

⁶² Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, používá pojem návyková látka k označení OPL uvedených v přílohách č. 1 – 7 tohoto zákona. Vymezení tohoto pojmu se tedy neshoduje s ust. § 130 TZ, které tento pojem vykládá značně širěji. (ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2863.)

⁶³ Podrobněji ust. § 3 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁴ Podrobněji zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ Nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných a psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů

⁶⁶ Podrobněji zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁷ SOTOLÁŘ, Alexander a kol. *Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení*. 1. vydání. Praha: Institut vzdělávání Ministerstva spravedlnosti České republiky, 2002, s. 67.

denní dávka OPL v množství obvyklém pro konkrétní osobu užívající tyto látky, která odpovídá stupni její závislosti na těchto látkách, aniž je způsobilá vážně ohrozit zdraví nebo život této osoby.⁶⁸ Postupem času se soudní praxe ustálila na názoru, že za množství větší než malé je považováno takové množství přechovávané OPL nebo jedu, které vícenásobně – podle ohrožení vyplývajícího pro život a zdraví lidí ze škodlivosti jednotlivých látek - převyšuje běžnou dávku průměrného konzumenta, nehledě na to, zda se jedná o prvokonzumenta nebo uživatele v pokročilém stádiu závislosti.⁶⁹

S přijetím nového trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. došlo k zásadní změně v určování množství většího než malého, když na základě ust. § 289 odst 2 TZ byla zmocněna vláda k vydání nařízení, kterým mělo být stanoveno, co se považuje za jedy pro účely trestního zákoníku a zároveň určeno množství větší než malé u OPL, přípravků obsahujících OPL a jedů. S účinností k 1. 1. 2010 vláda svým nařízením stanovila toto množství, konkrétně v příloze č. 2 tohoto nařízení.⁷⁰

S účinností k 23. 8. 2013 byly výše zmíněné zmocňovací ustanovení § 289 odst. 2 ve slovech „a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů“ a taktéž i ust. § 2 a příloha č. 2 shora zmiňovaného vládního nařízení zrušeny nálezem Ústavního soudu⁷¹ z důvodu porušení ústavní podmínky, dle které rámcové upřesnění takového zmocnění musí být stanoveno přímo v zákoně, a nepočítá-li se dopředu s možností užití vládního nařízení, lze i přesto takové nařízení vydat, ale vždy pouze k provedení zákona a v jeho mezích, které jsou buď vytyčeny výslovně anebo vyplývají ze smyslu a účelu zákona. Tímto zrušením vzniklo několikaměsíční vakuum, na základě kterého vyvstala nutnost sjednocení rozhodovací činnosti soudů.⁷²

Z tohoto důvodu bylo dne 13. 3. 2014 vydáno stanovisko Nejvyššího soudu, které opětovně stanovuje jako „množství větší než malé“ takové množství přechovávané OPL, které několiknásobně – podle ohrožení vyplývající pro život a zdraví lidí ze škodlivosti jednotlivých látek – převyšuje běžnou dávku obvyklého konzumenta. Dnes je však zohledňována i osoba uživatele drog, tedy zda-li se jedná o prvokonzumenta nebo osobu již delší dobu závislou, a i k dalším skutečnostem, které mohou ovlivňovat míru ohrožení života nebo zdraví uživatele. V příloze

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. 2. 2000, sp. zn. 3 Tz 203/99

⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 7. 2000, sp. zn. 4 Tz 142/2000

⁷⁰ Nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů

⁷¹ Nález Ústavního soudu sp. Zn. Pl. ÚS 13/12 ze dne 23. 7. 2013

⁷² VICHÉREK, Roman. *Množství větší než malé, aneb kolik je možné držet omamných a psychotropních látek* [online].

Epravo.cz, 21. července 2014 [cit. 6. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/mnozstvi-vetsi-nez-male-aneb-kolik-je-mozne-drzet-omamnych-a-psychotropnich-latek-pro-vlastni-potrebu-94705.html?mail>>.

stanoviska jsou určeny orientační hodnoty určující „množství větší než malé“ u OPL a přípravků je obsahujících.⁷³

Zvláštním případem je kvalifikovaná skutková podstata ust. § 283 odst. 2. Písm. d) TZ, kdy je spáchání trestného činu dle odst. 1 přísněji trestné, je-li spácháno v „množství větším než malém vůči dítěti mladšímu než patnáct let“. Jedná se o novou přitěžující okolnost, kterou je poskytována zvýšená ochrana dětem mladším než patnáct let, jelikož právě ony jsou vzhledem k jejich nevyzrálosti nejohroženější kategorií osob.⁷⁴

Co se týče znaků „větší, značný a velký rozsah“, které jsou znaky kvalifikovaných skutkových podstat ust. § 283 až § 286 TZ, vyvstala v podstatě ihned po účinnosti nového trestního zákoníku potřeba sjednocení praxe při posuzování těchto znaků. Nalézt ale formu, která by byla ke sjednocení výkladu vhodná, a způsob k dosažení tohoto cíle, nebylo vůbec jednoduchým úkolem. Na konec tento úkol vzalo do svých rukou Nejvyšší státní zastupitelství, které dne 7. 7. 2010 vydalo Metodický návod k posuzování znaků „větší rozsah“, „větší rozsah vůči dítěti“, „větší rozsah vůči dítěti mladšímu než patnáct let“, „značný rozsah“ a „velký rozsah“ u drogových deliktů.⁷⁵ Nejvyšší státní zastupitelství vycházelo zejména ze srovnání úpravy účinné ke dni 1. 1. 2010 a aplikační praxe před účinností nového TZ.

Pojem rozsah v sobě kombinuje prvky kvantitativní i kvalitativní, ačkoliv svádí k vnímání pouze jako pojmu vyjadřujícího kvantitativní stránku dané věci. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší soud, když stanovil, že k naplnění znaku většího rozsahu, je nutné se opřít především o množství OPL, přípravku obsahujícího OPL, prekursoru nebo jedu, se kterými pachatel nakládal, a to i s ohledem na druh a kvalitu této látky, a podpůrně je třeba zohlednit i další okolnosti, za nichž byl takový čin spáchán, zejména způsob, jakým pachatel s uvedenými látkami nakládal, dobu, po kterou tak činil, počet osob, kterým je prodal, opatřil apod.⁷⁶ Nejvyšší soud zde hovoří pouze o znaku „větší rozsah“, z logiky věci se však posuzování rozsahu z pohledu kvantitativního i kvalitativního, vztahuje i na znak „značný rozsah“ a „velký rozsah“.

Znaky „větší, značný a velký rozsah“ tvoří hierarchii, kdy jednotlivé rozsahy od sebe oddělujeme dle jejich vzájemné proporcionality a společenské škodlivosti vyjádřené sazbami trestu odnětí svobody u těchto zvláště přitěžujících okolností. Rozsah z hlediska kvantitativního je v praxi určován násobkem množství většího než malého, který společně s posouzením ostatních

---

⁷³ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2013

⁷⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2872.

⁷⁵ NOVOTNÁ, Jaroslava. Posuzování znaků „větší rozsah“, „značný rozsah“, a „velký rozsah“ v Metodickém návodu Nejvyššího státního zastupitelství k drogovým trestným činům z pohledu státního zástupce v praxi. *Trestněprávní revue*, 2010, č. 9, s. 303.

⁷⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. 1. 2007, sp. zn. 4 Tz 151/2006

skutečností stanovuje konkrétní konečný rozsah.⁷⁷ Dle současné judikatury je „větším rozsahem“ desetinasobek „množství většího než malého“, „značným rozsahem“ je desetinasobek „většího rozsahu“ takto určeného a „značným rozsahem“ je desetinasobek takto určeného „značného rozsahu“.⁷⁸

V případě ust. § 283 je kvantifikační znak „většího rozsahu“ vázán ještě na další podmínku, kterou je v odst. 2. písm. d) dítě⁷⁹ a v odst. 3. písm. d) dítě mladší než patnáct let“. Zde je opět vyjádřena důraznější ochrana dětí, když stejně postihujeme, tedy považujeme za obdobně škodlivé, jednání dosahující „značného“ a „velkého rozsahu“ vedle spáchání tohoto trestného činu ve „větším rozsahu vůči dítěti“ a ve „větším rozsahu vůči dítěti mladšímu patnácti let“.⁸⁰

K této problematice je třeba dodat, že výkladové pravidlo v ust. § 138 TZ o vymezení hranic výše škod nelze pro stanovení rozsahů obecně používat, ovšem tam, kde můžeme rozsah a obsah pojmu v konkrétním případě vyjádřit v penězích, lze tohoto ustanovení užít alespoň podpůrně.⁸¹

Současná právní úprava problematiky rozsahů je zatím poměrně čerstvá, a proto těžko soudit, zda je tím ideálním řešením. Nicméně můj názor je, že s ohledem na použitý individuálnější přístup při posuzování naplňování možných rozsahů a k tomu podpůrným určením „množství většího než malého“ stanoviskem Nejvyššího soudu, které tak omezuje možnost nejednotnosti v judikatuře soudů, se jedná o právní úpravu dosud nejefektivnější a nejzdařilejší, ovšem nelze vyloučit, že se v průběhu následujících měsíců nějaká mezera v zákoně či jiný nedostatek vyskytne.

5.2. Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy

Trestného činu podle ust. § 283 TZ se dopustí ten, kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává OPL, přípravek obsahující OPL, prekursor nebo jed.

---

⁷⁷ NOVOTNÁ, Jaroslava. Posuzování znaků „větší rozsah“, „značný rozsah“, a „velký rozsah“ v Metodickém návodu Nejvyššího státního zastupitelství k drogovým trestným činům z pohledu státního zástupce v praxi. *Trestněprávní revue*, 2010, č. 9, s. 305.

⁷⁸ VICHEREK, Roman. *Množství větší než malé, aneb kolik je možné držet omamných a psychotropních látek* [online]. epravo.cz, 21. července 2014 [cit. 6. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/mnozstvi-vetsi-nez-male-aneb-kolik-je-mozne-drzet-omamnych-a-psychotropnich-latek-pro-vlastni-potrebu-24705.html?mail>>.

⁷⁹ Ust. § 126 TZ: „Dítětem se rozumí osoba mladší osmnácti let, pokud trestní zákon nestanoví jinak.“

⁸⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 5. 2010 sp. zn. 8 Tdo 463/2010

⁸¹ Metodický návod Nejvyšší státní zástupkyně ze dne 28.4.2010, 1 SL 110/2010

Toto ustanovení je zařazeno do právní úpravy na základě mezinárodních závazků, kterými je ČR vázána, tedy Jednotné úmluvy o omamných látkách z roku 1961, Protokolu o změnách Jednotné úmluvy o omamných látkách sjednaného v roce 1972, Úmluvy o psychotropních látkách z roku 1971 a Úmluvy proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními prostředky z roku 1988.⁸²

Základní skutková podstata se shoduje se základní skutkovou podstatou obsaženou v ust. § 187 trestního zákona z roku 1961.

V odst. 1 ust. § 283 zákon uvádí demonstrativní výčet nedovolených způsobů nakládání s OPL, čímž je dána objektivní stránka⁸³ tohoto trestného činu. Již však neuvádí množství látek, za které by hrozila trestní sankce pachateli tohoto trestného činu, z čehož a contrario dovozujeme, že množství je v tomto případě irelevantní pro kriminalizaci činu, bude však důležité při posouzení závažnosti trestného činu a následné výměře trestu.

Neoprávněnou výrobou je na mysli průmyslová i řemeslná výroba, ale i jakékoli další způsoby vytvoření OPL, přípravku obsahujícího OPL, prekursoru nebo jedu neoprávněným subjektem, a to i výroba takových látek pro vlastní potřebu.⁸⁴ Pokud jde o rostlinu konopí, lze její pěstování posoudit jako vytváření podmínek ke spáchání trestného činu, tedy jako přípravu ke zvlášť závažnému zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL a s jedy dle ust. § 20 odst. 1 TZ a ust. § 283 odst. 2 až 4 TZ. V případě, že by se jednalo o pěstování rostliny konopí za účelem jejího zpracování pro vlastní potřebu a takový čin by nebylo možné kvalifikovat jako přípravu k přečinu dle ust. § 283 odst. 1 TZ, jelikož není trestná, a zároveň by se nejednalo ani pokus tohoto trestného činu, mohlo by být takové jednání posouzeno dle ust. § 284 TZ o přechovávání OPL a jedu nebo dle ust. § 285 TZ o nedovoleném pěstování rostlin obsahujících OPL.⁸⁵

Dovoz a vývoz spočívá ve faktické dopravě drog mezi dvěma státy nebo v rámci jednoho státu z jedné oblasti do druhé.⁸⁶ Průvoz je přeprava mezi dvěma státy skrz území ČR.⁸⁷

Nabídnutím se rozumí nabídka, i jednorázová, projevená výslovně či konkludentně, kterou pachatel vyjadřuje svoji ochotu drogu poskytnout jinému. Takový návrh nemusí směřovat pouze k prodeji, ale může se jednat i o nabídku obdarování či půjčení, a je také nerozhodné, zda je nabídka akceptována či nikoliv.⁸⁸

⁸² JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. vydání. Praha: Linde, 2013, s. 395.

⁸³ Objektivní stránka trestného činu je charakterizována třemi obligatorními znaky: jednáním, následkem a příčinnou souvislostí mezi jednáním a následkem. (JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 173.)

⁸⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2865.

⁸⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. 8. 2013, sp. zn. 7 Tdo 768/2013

⁸⁶ Jednotná úmluva o omamných látkách vyhlášená pod č. 47/1965 Sb

⁸⁷ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 755.

⁸⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2868.

Zprostředkování je jakýkoliv způsob kontaktu mezi jednotlivými osobami, které se zabývají nakládáním s OPL, přípravkem obsahujícím OPL, prekursorem nebo jedem. Nejčastěji se jedná kontakt mezi výrobcem, dealerem a kupujícím.⁸⁹

Prodej spočívá ve faktickém předání drogy a finančních prostředků mezi prodávajícím a kupujícím, nezáleží, zda jde o prodej konečný nebo např. mezi výrobcem a dealerem.⁹⁰ Pod pojem neoprávněně jinak jinému opatří lze podřadit jakýkoliv jiný způsob opatření si drog, který není výslovně stanoven v ust. § 283 odst. 1 TZ⁹¹ (např. darování, výměna).

Přechováváním se rozumí jakýkoliv způsob neoprávněného držení drogy, přičemž pachatel nemusí mít drogu přímo u sebe, ale musí jí mít ve své dispozici. Zákon dále ani nestanovuje po jak dlouhou dobu by měla být droga držena, ale vyžaduje se alespoň několik hodin trvající držba drogy, aby se mohla projevit dispoziční moc držitele. Chvilkové neoprávněné držení by proto mohlo být posouzeno pouze jako pomoc k trestnému činu nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL a jedy dle ust. § 24 odst. 1 písm. c) TZ, § 283 odst. 1 TZ.⁹² Co se týče množství držených látek, musí přesahovat dávku potřebnou pro držitele dle stupně jeho závislosti, protože držení jen jedné dávky je tzv. spotřební držbou a nikoliv přechováváním.⁹³

Na rozdíl od ust. § 284 TZ zákon v ust. § 283 odst. 1 TZ neuvádí množství OPL, přípravku obsahujícího OPL, prekursoru nebo jedu, z čehož vyplývá, že pro trestněprávní sankci bude postačovat jakékoliv množství takových látek. Pachatelem tohoto trestného činu může být fyzická i právnická osoba. Po subjektivní stránce⁹⁴ je vyžadován úmysl. Jelikož se jedná o trestný čin ohrožovací, postačí k jeho dokonání vyrobení, dovezení, provezení, nabídnutí, zprostředkování, prodání, jiné opatření jiným nebo přechovávání jmenovaných látek, děje-li se tak protiprávně.⁹⁵

Oproti úpravě z roku 1961 se značně (o tři roky) zvýšila horní hranice trestu odnětí svobody (dále jen TOS), která v současné době dosahuje pěti let. Dolní hranice dříve určena nebyla, dnes je stanovena na 1 rok. Namísto TOS je možné uložit peněžitý trest.

V dalších třech odstavcích jsou zakotveny kvalifikované skutkové podstaty, jejichž okruh byl oproti předešlé úpravě rozšířen. Kvalifikovanou skutkovou podstatu v odst. 2 naplní ten, kdo spáchá tento trestný čin jako člen organizované skupiny nebo byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, spáchá-li tento trestný čin ve značném rozsahu anebo ve

---

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 754.

⁹² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 3. 2003, sp.zn. 5 Tdo 115/2003

⁹³ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2013

⁹⁴ Subjektivní stránka trestného činu obsahuje soubor znaků charakterizujících psychiku pachatele ve vztahu k trestnému činu. Obligatořním znakem subjektivní stránky je zavinění spočívající ve vnitřním stavu pachatele ke skutečností zakládajícím trestný čin. Rozlišujeme dvě formy: úmysl (přímý, nepřímý) a nedbalost (vědomá, nevědomá). (JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 216-219.)

⁹⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2869.

větším rozsahu vůči dítěti nebo v množství větším než malém vůči dítěti mladšímu než patnáct let, hrozí mu TOS na dva roky až deset let nebo propadnutí majetku.

K problematice rozsahů a množství většího než malého viz výše.

Organizovanou skupinou je myšleno společenství alespoň tří osob, uvnitř kterého jsou rozděleny úkoly mezi jeho členy a činnost takového sdružení je předem plánovaná a koordinovaná, čímž je zvyšována potencionální úspěšnost při páchání trestné činnosti a tím je současně zvyšována společenská škodlivost.⁹⁶ Spáchání trestného činu jako člen organizované skupiny nebrání skutečnost, že se nepodaří zjistit totožnost všech jejích členů, nýbrž postačí, pokud je zjištěn kooperující vztah mezi alespoň třemi osobami na realizování trestné činnosti, který se vyznačuje určitou měrou plánovitosti a koordinace a je tak zvyšována společenská škodlivost. Spáchání trestného činu jako člen organizované skupiny je v tomto případě okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby, k jejímuž naplnění je třeba úmyslu.⁹⁷

Dalším znakem kvalifikované skutkové podstaty je tzv. speciální recidiva, která byla zahrnuta do TZ nově, a spočívá tedy v opětovném spáchání trestného činu dle ust. § 283 odst. 1 TZ v posledních třech letech. Pro stanovení tříleté lhůty je v případě odsouzení pachatele rozhodující právní moc rozsudku, nezáleží, zda došlo k výkonu trestu či nikoliv, zatímco u potrestání je rozhodující okamžik výkonu trestu, upuštění od potrestání, prominutí trestu na základě milosti apod.⁹⁸

Následující kvalifikovanou skutkovou podstatu v odst. 3 naplní ten, kdo tímto trestným činem způsobí těžkou újmu na zdraví, spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo jiného značný prospěch, spáchá-li tento čin ve velkém rozsahu nebo ve větším rozsahu vůči dítěti mladšímu patnácti let, a hrozí mu tak TOS od osmi do dvanácti let nebo propadnutí majetku.

Těžkou újmu na zdraví TZ definuje jako vážnou poruchu zdraví nebo jiné vážně onemocnění, které současně splňuje alespoň jednu z podmínek taxativně vymezených.⁹⁹

Značný prospěch, jak vyplývá z výkladového pravidla pro určení výše škody dle ust. § 138 odst. 1 a 2 TZ, činí nejméně 500 000 Kč. K dokonání tohoto trestného činu postačuje úmysl takový prospěch získat, aniž by bylo nutné ho reálně získat.¹⁰⁰ V případě distribuce drog spočívající v jejich nákupu a následném prodeji, se při posouzení toho, zda činem získal značný

⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 18. 7. 1985, sp. zn. 11 To 51/85

⁹⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2869. (srov. TR NS 69/2010-T 1325. 1)

⁹⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2870.

⁹⁹ Takovými podmínkami jsou: zmrzačení, ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, ochromení údu, ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, poškození důležitého orgánu, zohyzdění, vyvolání potratu nebo usmrcení plodu, mučivé útrapy nebo delší dobu trvající porucha zdraví. (ust. § 122 odst. 2 TZ)

¹⁰⁰ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2873.

prospěch, postupuje tak, že se od částky, za kterou pachatel drogy prodal, odečte částka, za kterou je koupil.¹⁰¹

Odnětí svobody na deset až osmnáct let nebo propadnutím majetku bude potrestán pachatel, způsobí-li činem v odst. 1 těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt. Těžká újma na zdraví může být způsobena jak z nedbalosti, tak i úmyslně, zatímco následek smrti připouští pouze nedbalostní zavinění.

Dále spáchá-li tento čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu nebo ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. Prospěch velkého rozsahu dle ust. § 138 odst. 1 a 2 TZ činí nejméně 5 000 000 Kč.

K naplnění znaku „ve více státech“ postačuje činnost organizované skupiny ve dvou státech, z nichž jeden může být i ČR¹⁰², a dále jeho naplnění nebrání ani skutečnost, že oba tyto státy jsou členskými státy Evropské unie.¹⁰³

Za splnění zákonných podmínek je u tohoto drogového deliktu, jako jediného, trestná příprava.¹⁰⁴

5.3. Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu

Trestný čin přechovávání OPL a jedu dle ust. § 284 je privilegovaným trestným činem k ust. § 283 TZ a byl do trestního zákoníku zahrnut nově s účinností k 1. 1. 2010. Zahrnuje dvě základní skutkové podstaty, z nichž první naplní ten, kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), za což pachateli hrozí TOS až na jeden rok, zákaz činnosti nebo propadnutí věci či jiné majetkové hodnoty. Druhá skutková podstata pak spočívá v neoprávněném přechovávání jiné OPL než uvedené v odst. 1 nebo jedu pro vlastní potřebu v množství větším než malém. Narozdíl od ust. § 283 TZ se toto ustanovení nevztahuje na prekursory a přípravky obsahující OPL.

Touto diferenciací je reflektováno praxí požadované rozdělení OPL na měkké a tvrdé, a to na základě usnesení vlády ČR ze dne 14. 11. 2001 č. 1177 a ze dne 22. 1. 2003 č. 88, kterým byly drogy rozděleny do dvou kategorií podle jejich zdravotní a společenské závažnosti.¹⁰⁵

¹⁰¹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22.2.2005, spis.zn. 7 Tdo 207/2005

¹⁰² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15.7.2004, spis.zn. 5 Tdo 794/2004

¹⁰³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 8. 2010, sp.zn. 8 Tdo 940/2010

¹⁰⁴ Ustanovení § 20 odst. 1 TZ: „Jednání, které záleží v úmyslném vytváření podmínek pro spáchání zvlášť závažného zločinu, zejména v jeho organizování, opatrování nebo přispůsobování prostředků nebo nástrojů ke jeho spáchání, ve spolčení, srocení, v návodu nebo pomoci ke takovému zločinu, je přípravou jen tehdy, jestliže to trestní zákon u příslušného trestného činu výslovně stanoví a pokud nedošlo k pokusu ani dokonání zvlášť závažného zločinu.“

K pojmu přechovávání, množství větší než malé a jed viz výše.

Neoprávněnost přechovávání konopí pak lze sledovat pouze v případech, kdy rostlina konopí obsahuje více jak 0,3 % látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů. Při nižší koncentraci těchto látek není rostlina považována za omamnou látku a je využívána pro zpracování vláken na výrobu lan, pytlů apod.¹⁰⁶

Konopí a pryskyřice z konopí, včetně solí, jsou uvedeny v příloze č. 3 zákona o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů jako omamné látky zařazené v Seznamu IV podle Jednotné úmluvy o omamných látkách.¹⁰⁷ Pod pojem konopí řadíme i extrakt nebo tinkturu konopí uvedené v příloze č. 1 tohoto zákona jako omamné látky zařazené v Seznamu I dle Jednotné úmluvy o omamných látkách. Konopné látky (THC, izomery) jsou uvedeny v příloze č. 4 tohoto zákona jako psychotropní látky zařazené v Seznamu I Úmluvy o psychotropních látkách.¹⁰⁸

Pojem pro vlastní potřebu znamená, že osoba, která dané látky přechovává, má v úmyslu je i sama zkonzumovat. Jinak by se jednalo o přechovávání pro jiného ve smyslu trestného činu dle ust. § 283 odst. 1 TZ.¹⁰⁹

Za jinou OPL považujeme každou jinou OPL uvedenou v přílohách č. 1-7 zákona o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů vyjma těch shora uvedených vztahujících se k odst. 1 ust. § 284 TZ.¹¹⁰

K oběma základním skutkovým podstatám se vztahují dvě kvalifikované skutkové podstaty v odst. 3 a 4, na které se již dělení na měkké a tvrdé OPL nevztahuje. Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude potrestán ten, kdo spáchá čin v odst. 1 nebo 2 ve větším rozsahu. V případě značného rozsahu v odst. 4 hrozí pachateli TOS na dvě léta až osm let.

5.3.1. Problematika držení drog pro vlastní potřebu

V souvislosti s trestným činem přechovávání OPL a jedu pro vlastní potřebu dle ust. § 284 TZ je vhodné zabývat se otázkou, zda je kriminalizace držení drog pro vlastní potřebu vhodná či nikoliv, a jaké jsou důsledky pozitivního či negativního přístupu k této problematice.

Úvodem je třeba zmínit, že trestní postih držení drog pro vlastní potřebu není ničím novým, a to jak v české právní úpravě, tak i v té cizozemské, a taktéž skutečnost, že takový postih je

---

¹⁰⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2883.

¹⁰⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2884.

¹⁰⁷ Jednotná úmluva o omamných látkách v čl. 1 písm. B, c) a d) definuje konopí jako kvetoucí nebo plodonosný vrcholík rostliny konopí, ze kterého nebyla vyloučena pryskyřice, rostlinu konopí jako každou rostlinu rodu Cannabis, a konopnou pryskyřici jako oddělenou, surovou nebo čistou pryskyřici získanou z rostliny konopí.

¹⁰⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2883.

¹⁰⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2884.

¹¹⁰ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2886.

vyžadován i mezinárodními konvencemi.¹¹¹ V České republice byla kriminalizace držení drog pro vlastní potřebu zavedena novelou provedenou zákonem č. 122/1998 Sb., čímž byl vlastně i zaveden duální systém trestního a správního postihu za takové jednání,¹¹² kterého je užíváno dodnes.

Legalizace držení drog pro vlastní potřebu je v současnosti hojně diskutovaným tématem v laické i odborné veřejnosti a má tak samozřejmě mnoho zastánců vyznávajících humánní přístup, ale i odpůrců, kteří vyžadují represivní přístup k toxikomanům.

Zastánci legalizace argumentují zejména tím, že toxikomanie byla v roce 1983 WHO označena jako nemoc projevující se fyzickou a psychickou závislostí, abstinenčními příznaky, zvýšenou schopností organismu vzdorovat účinkům drogy a nutkavou potřebou si drogu opatřit nehledě na prostředky nebo důsledky jejího získání,¹¹³ a proto by mělo být k toxikomanům přistupováno jako k nemocným, tudíž by měli být léčeni a nikoliv trestáni. Dalším argumentem je i skutečnost, že toxikomané se ve strachu z trestního postihu uchylují do ústraní, bojí se kontaktovat lékaře či terapeuty v kontaktních centrech, což vede k používání nesterilních stříkaček, kterými jsou rozšiřovány nakažlivé choroby, zejména AIDS a žloutenka, jejichž léčba je velmi finančně náročná. V neposlední řadě by dle názoru některých příznivců došlo legalizací drog ke snížení jejich cen, což by vedlo ke zborcení ilegálního trhu s drogami.¹¹⁴

Odpůrci naopak argumentují tím, že legalizací drog by v první řadě došlo k porušení zmiňovaných mezinárodních závazků a dále tím, že by se stát takovým postojem v podstatě vzdal své ochranné funkce vůči společnostem, čímž by ji vystavil neúměrným rizikům, což je nežádoucí. Dále uvádějí skutečnost, že by se legalizací zvýšila spotřeba drog, zejména mezi mladými lidmi, jelikož by tak odezněly i poslední zábrany těch, kteří o užití drogy, třeba i jen na zkoušku, uvažovali.¹¹⁵

Můj názor na otázku legalizace drog je zcela jednoznačný co se týče tvrdých drog. Zde jsem přesvědčena o ponechání trestního postihu v platnosti, ovšem s tím, že by k trestně stíhaným toxikomanům měl být zaveden opravdu specifický přístup, který by zajišťoval jejich účinnou léčbu a následné spolehlivé začlenění do společnosti. V otázce měkkých drog je můj postoj již o něco liberálnější. Zde bych navrhovala opustit dualitu trestního a správního postihu za držení těchto méně nebezpečných látek a dále postihovala takové jednání jen v rámci trestního práva. S dekriminací měkkých drog se neztotožňuji zejména z toho důvodu, že by poté v praxi bylo

---

¹¹¹ Čl. 36 Jednotné úmluvy o omamných látkách, vyhlášené pod č. 47/1965 Sb.

¹¹² JURÁKOVÁ, Iveta. Několik poznámek ke kriminalizaci držení drog pro vlastní potřebu. *Právní rozhledy*, 1999, č.1, s.15.

¹¹³ VANTUCH, Pavel. *Drogy a kriminalita*. 1. vydání. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1990, s. 11.

¹¹⁴ JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 17-18.

¹¹⁵ JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 151-152.

velice obtížné rozlišovat mezi dealerstvím a držením drogy pro vlastní potřebu, což je zajisté nežádoucí.

5.4. Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku

Trestný čin nedovoleného pěstování rostlin obsahujících OPL dle ust. 285 TZ je taktéž jako předcházející ustanovení zakotven v TZ nově a dalším společným znakem těchto dvou trestných činů je diferenciací drog podle typu drogy. Jedná se o privilegovanou skutkovou podstatu k trestnému činu nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL a s jedy, což je jistě příznivé, neboť by měly existovat rozdílné sankce mezi pěstováním těchto drog pro účely tzv. Samozásobitelů oproti sankcím pro komerční pěstování, čímž byl naplněn i záměr vlády vyjádřený v usnesení vlády ČR č. 1177/01 a 753/03.¹¹⁶

Tento trestný čin zahrnuje dvě základní skutkové podstaty, z nichž první naplní ten, kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém rostlinu konopí, a druhou z nich naplní ten, kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém houbu nebo jinou rostlinu než konopí obsahující OPL. Spatřujeme zde opět rozdíl v trestních sazbách, když v případě odst. 1 hrozí TOS až na šest měsíců, peněžitý trest nebo propadnutí věci či jiné majetkové hodnoty, v případě odst. 2 lze uložit TOS až na jeden rok, peněžitý trest nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.

Co se týče pojmu „pro vlastní potřebu“ a „konopí“ viz výše.

Pojem neoprávněnosti je třeba sledovat v jakémkoliv pěstování hub nebo jiných rostlin než rostliny konopí obsahující OPL, jestliže je v rozporu s pravidly určenými zejména Jednotnou úmlouvou o omamných látkách.¹¹⁷

Pěstováním se rozumí produkce rostliny v její přirozené fyziologické podstatě, což fakticky znamená zasetí semene nebo výpěstku rostliny a následná péče o její růst.¹¹⁸

K pojmu „množství větší než malé“ ve smyslu ust. § 285 TZ se neváže shora uvedené nové určení dle stanoviska Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2014. Jeho určení společně s vymezením, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující OPL dle ust. § 285 TZ, je na základě zmocňovacího ust. § 289 odst. 3 ponecháno na vládním nařízení.¹¹⁹

¹¹⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2891.

¹¹⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2894.

¹¹⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2892.

¹¹⁹ Nařízení vlády č. 455/2009 Sb., jímž se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny nebo houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé.

Dle ust. § 1 tohoto vládního nařízení se za rostliny a houby obsahující OPL ve smyslu ust. § 285 TZ považují rostliny a houby uvedené v příloze č. 1 k tomuto nařízení (např. houby z rodu *Psilocybe*, *Conocybe*).

Jiné rostliny než je rostlina konopí obsahující OPL jsou rovněž uvedeny v příloze č. 1 tohoto nařízení.

Další shodný prvek v ust. § 284 a § 285 TZ jsou kvalifikované skutkové podstaty těchto činů, ve kterých se již nezohledňuje rozdělení na rostlinu konopí na jedné straně a na houby nebo jiné rostliny než rostlinu konopí na straně druhé, a taktéž ve stanovení kvantifikačního znaku, když kvalifikovanou skutkovou podstatu dle odst. 3 naplní ten, kdo spáchá čin v odst. 1 nebo 2 ve větším rozsahu, za což lze uložit TOS až na tři léta nebo peněžitý trest, a dle odst. 4 ve značném rozsahu, za který hrozí TOS na šest měsíců až pět let.

K pojmu větší a značný rozsahu viz výše.

5.5. Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu

Odnětím svobody až na pět let, peněžitým trestem, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude potrestán ten, kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává prekursor nebo jiný předmět určený k nedovolené výrobě OPL, přípravku, který obsahuje OPL, nebo jedu.

K pojmu prekursor, OPL, přípravek obsahující OPL, jed, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává viz výše.

Jiným předmětem určeným k výrobě mohou být přístroje, jiná zařízení a jejich součásti, aniž by muselo jít o předměty výlučně určené k takové výrobě, a dále se může jednat i o suroviny nebo látky, které se při výrobě drog používají a jsou k ní určeny. V každém konkrétním případě musí být posuzována způsobilost takového předmětu, který je k nedovolené výrobě drogy určen, a musí k takovému jednání směřovat i úmysl pachatele.¹²⁰

Trestný čin výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu dle ust. § 286 TZ je ve vztahu subsidiarity k trestnému činu nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL a s jedy dle ust. § 283 TZ. Jestliže si pachatel opatří předmět k výrobě takových látek v úmyslu je vyrábět, pak by měl být takový čin posouzen jako příprava k trestnému činu nedovoleného výroby a jiného nakládání s OPL a s jedy pouze pokud se úmysl pachatele vztahuje i k okolnostem podmiňujícím použití vyšší trestní sazby trestného činu dle ust. § 283 TZ.¹²¹

---

¹²⁰ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 403.

¹²¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9.10.2003, sp. zn. 2 To 144/03

Co se týče pěstování rostliny konopí, která jejíž sama o sobě považována za omamnou látku, nelze ho považovat za výrobu OPL ve smyslu ust. § 283 TZ. O výrobu by se mohlo jednat až v případě, že by byla rostlina konopí sklizena a upravována do stavu způsobilého ke konzumaci, anebo k získání THC. Jestliže by však rostlina konopí byla pěstována za účelem výroby OPL, která by se z nějakých důvodů neuskutečnila, pak by bylo možné dle daných okolností posoudit takový čin jako pokus či přípravu trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL a s jedy.¹²²

V odst. 2 tohoto trestného činu jsou stanoveny celkem čtyři okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, které naplní ten, kdo spáchá trestný čin v odst. 1 jako člen organizované skupiny, ve značném rozsahu, ve větším rozsahu vůči dítěti, anebo získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch. Za tento trestný čin lze uložit pouze TOS, a to ve výši na dvě léta až deset let.

Jak vyplývá přímo z dikce zákona, k naplnění znaku získá pro sebe nebo pro jiného značný prospěch je nutný reálný zisk takového prospěchu.

K ostatním kvalifikačním znakům viz výše.

5.6. Šíření toxikomanie

Trestného činu šíření toxikomanie dle ust. § 287 TZ se dopustí ten, kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje, anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří a takovému pachateli hrozí TOS až na tři léta nebo zákaz činnosti. Toto ustanovení je přejímáno do základní skutkové podstaty z předešlé právní úpravy, konkrétně z ust. § 188a zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů. Alkohol zde není zahrnut, neboť jeho podání je trestné jen vůči dětem a jako takové je zakotveno v samostatné skutkové podstatě.¹²³

Pojem návykové látky je ve smyslu tohoto ustanovení vykládán dle ust. § 130 TZ, tedy vedle alkoholu jsou to také OPL a další látky, které jsou způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka, jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Svádění a podporování je velice podobné pomoci a návodu ve smyslu ust. § 24 odst. 1 písm.b) a c), reálně však tyto formy jednání nelze takto kvalifikovat, jelikož osoba, která užívá návykové látky, se trestného činu nedopouští, a proto by nebylo možné splnit podmínku akcesority účastenství, a jedná se tedy o přímé pachatelství dle ust. § 287 TZ. Formu svádění ani podporování zákon nijak blíže nevymezuje, proto mohou mít podobu jakoukoli. Svádění musí

---

¹²² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 3 Tdo 52/2008

¹²³ Ustanovení § 204 TZ: „Kdo ve větší míře nebo opakovaně prodá, podá nebo poskytne dítěti alkohol, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok“

však vždy směřovat k vyvolání rozhodnutí o zneužívání návykové látky u konkrétních osob (např. přemlouvání ke zneužívání návykových látek). Podporování pak může mít formu psychické pomoci spočívající např. v radě či utvrzování v předsevzetí užívat drogy, anebo fyzické pomoci spočívající v opatření prostředků sloužících k užívání návykových látek. Podporou však nemůžeme rozumět preventivní akce jakýchkoli organizací, při kterých jsou poskytovány hygienické a zdravotní rady nebo je rozdáván zdravotnický materiál.¹²⁴

Podněcování je neadresovaný ústní či konkludentní projev, který může být učiněn přímo, nepřímo i skrytě, kterým se pachatel snaží vzbudit u dalších osob rozhodnutí vedoucí ke zneužívání návykových látek. Pod pojem šíření zneužívání návykových látek zahrnujeme všechny další způsoby jednání směřující k rozšíření zneužívání návykových látek, které rovněž jako podněcování není určeno blíže konkretizovaným osobám. Obě tato jednání mohou být vyjádřeny prostřednictvím sdělovacích prostředků.¹²⁵

Je nutné dodat, že pro dokonání tohoto trestného činu jakoukoli výše zmíněnou formou jednání, není rozhodné, zda se pachateli skutečně podařilo osoby, kterým byl takový projev určen, ovlivnit.¹²⁶

Zákonodárce k základní skutkové podstatě v odst. 1 zakotvil dvě kvalifikované skutkové podstaty. Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude potrestán ten, kdo spáchá čin v odst. 1 jako člen organizované skupiny, vůči dítěti, anebo tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

O pojmech člen organizované skupiny a dítě je pojednáno výše.

Spáchání trestného činu tiskem zahrnuje všechny periodické i neperiodické publikace, tedy jak noviny, časopisy i knihy. Podstatné je jeho vyhotovení tiskařským nebo jiným obdobným zařízením. Filmem se rozumí všechny filmy určené k veřejné produkci, vyjma televizních inscenací a filmů, které jsou zahrnuty v pojmu televize. Pod pojem rozhlas spadají všechna rozhlasová vysílání na všech vlnových frekvencích, rozhlas po drátě, bez ohledu na jejich provozovatele. Pojem televize zahrnuje soukromé i veřejnoprávní televize včetně kabelových a satelitních. Veřejně přístupnou počítačovou sítí je v první řadě Internet, jakož i všechny další informační systémy, které pracují s tzv. dálkovým přístupem. Jiným obdobně účinným prostředkem je jakýkoli prostředek za splnění podmínky, že rozsah rozšíření osobních údajů je obdobný jako u všech již zmíněných prostředků (např. místní či závodní rozhlas).¹²⁷

Nejprísnejší postih ve výši TOS na dvě léta až osm let hrozí pachateli trestného činu dle odst. 1 spáchaného vůči dítěti mladšímu než patnáct let.

¹²⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2903.

¹²⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2903-2904.

¹²⁶ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, ze dne 17. 9. 1997, sp. zn. 2 To 461/97

¹²⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1796.

Trestný čin šíření toxikomanie dle ust. § 287 TZ je v poměru subsidiarity k trestnému činu nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL a s jedy dle ust. § 283 TZ, a proto je jejich jednočinný souběh vyloučen.¹²⁸

---

¹²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 2. 2004, sp. zn. 6 Tdo 1497/2003

6. Konopí pro léčebné účely

Legalizace konopí pro léčebné účely je v dnešní době velmi aktuálním tématem, jelikož současná moderní společnost se již nechce spoléhat pouze na klasickou medicínu, ale hledá její další alternativy, mezi které léčbu konopím určitě řadíme. Tento trend nepozorujeme pouze v České republice, ale po celém světě. Ovšem jako jakákoli jiná problematika týkající se drog, má i tato jak své odpůrce, tak své příznivce.

V České republice po rozsáhlých diskuzích vyvrcholil proces legalizace konopí pro léčebné účely přijetím novely provedenou zákonem č. 50/2013 Sb,¹²⁹ a to s účinností k 1. 4. 2013. Řadíme se tak k zemím jako je Německo, Nizozemí či Izrael, které otevřely dveře k legálnímu používání konopí při léčbě závažných nemocí jako je např. Parkinsonova choroba, revmatismus či neurologická onemocnění.

K provedení tohoto zákona byla dne 25. 7. 2013 vydána vyhláška,¹³⁰ kterou jsou stanoveny podmínky pro výdej léčivých konopných přípravků a v ust. § 2 odst. 1 je určeno maximální množství takového přípravku na jednu osobu, které činí 30 g měsíčně. Přílohou č. 1 této vyhlášky byly stanoveny čtyři druhy konopí, které lze k těmto účelům poskytovat, a které se od sebe navzájem rozlišují množstvím tetrahydrocannabinolu a cannabidiolu. Jakou variantu konopí lékař předepíše, závisí pouze na jeho posouzení zdravotních problémů pacienta. Konopný přípravek může předepisovat dle ust. § 3 odst. 1 pouze lékař se specializovanou způsobilostí, jak je stanoveno v příloze č. 3 této vyhlášky, kde jsou zároveň uvedeny i indikace, a to ve formě elektronického receptu.¹³¹ Tyto přípravky však nelze předepisovat osobám mladším osmnácti let.

Ačkoliv je shora zmíněný zákon účinný již více jak rok a šest měsíců, první konopí se dostalo k pacientům teprve dne 11. 11. 2014 v lékárně v Uherském Hradišti. Jedná se o konopí dovážené z Nizozemska pod názvem Bedrobinol a Bediol. Znepokojení však přináší jeho cena, která se pohybuje okolo 300,- Kč za gram konopí. V takovém případě by maximální množství měsíční dávky vyšlo na 9.000,- Kč, což by si většina lidí, kteří konopí potřebují, nemohla dovolit.¹³²

Cena konopí by se ale měla snížit ve chvíli, kdy se přestane dovážet z ciziny, a začne se do lékáren distribuovat z českých pěstíren. To ovšem ještě nějakou chvíli potrvá, neboť výběrové řízení se teprve přesouvá do svého druhého kola, které bylo vyhlášeno 6. 10. 2014, a do kterého

---

¹²⁹ Zákonem č. 50/2013 Sb., se změnil zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a některých souvisejících zákonech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 604/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁰ Vyhláška č. 221/2013 Sb., kterou se stanovují podmínky pro předepisování, přípravu, výdej a používání individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití

¹³¹ *Zákonné požadavky na přípravu a výdej IPLP s obsahem konopí pro léčebné použití* [online]. Sakl.cz, 2014 [cit. 10. listopadu 2014]. Dostupné na < <http://www.sakl.cz/lekarnici/vyhlaska> >.

¹³² *Česká premiéra. Lékárna má 10gramů léčebného konopí* [online]. Tyden.cz, 11. listopadu 2014 [cit. 12. listopadu 2014]. Dostupné na < http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/zdravotnictvi/ceska-premiera-lekarna-ma-deset-gramu-lecebneho-konopi_323930.html#.VGqJnCNvHw >.

postoupili čtyři ze šestnácti uchazečů o udělení licence k pěstování konopí pro léčebné účely. Zde bude rozhodovat zejména navrhovaná nejnižší cena za gram konopí.¹³³ Jelikož výběrové řízení ještě není u konce a nemá tedy svého vítěze, nejsou žádné další informace veřejnosti dostupné.

Druhý způsob, kterým by se konopí stalo cenově přístupnější pro jeho potencionální uživatele, je jeho hrazení zdravotními pojišťovнами. Konopí prozatím nebylo zařazeno na seznam hrazených léků, protože zatím nebyla, resp. zatím ani nemohla být prokázána jeho účinnost. Jakmile ale budou Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv podány nová relevantní data o jeho účinnosti, ten je bude muset opět přezkoumat, a na základě nových výsledků opět rozhodnout o jeho zařazení či nezařazení na seznam hrazených léků.¹³⁴

V případě, že nedojde ke snížení ceny konopných prostředků, lze očekávat, že pacienti vyžadující tuto formy léčby se budou opět uchylovat k černému trhu, kde jsou ceny za jeden gram marihuany až padesáti procentní, a v podstatě celý tento legislativní proces legalizace konopí bude zcela zbytečný.

---

¹³³ *Informace o ukončení posouzení kvalifikace zájemců 1. kola užšího výběrového řízení* [online]. Sakl.cz, 1. Zář 2014 [cit. 12. listopadu 2014]. Dostupné na < <http://www.sakl.cz/footer/archiv-novinek/informace-o-ukonceni-posouzeni-kvalifikace-zajemcu-1.-kola-uzsiho-vyberoveho-rizeni>>.

¹³⁴ *Léčebné konopí začala vydávat první lékárna v zemi* [online]. Novinky.cz, 12. listopadu 2014 [cit. 12. listopadu 2014]. Dostupné na < <http://www.novinky.cz/domaci/353246-lecebne-konopi-zacala-vydavat-prvni-lekarna-v-zemi.html>>.

7. Srovnání české právní úpravy drogových deliktů s právní úpravou Slovenské republiky

Stejně jako je tomu v tuzemské právní úpravě jsou základem pro slovenskou právní úpravu drogových deliktů čtyři mezinárodní dokumenty: Jednotná úmluva o omamných látkách z roku 1961, Protokol o změnách Jednotné úmluvy o omamných látkách z roku 1972, Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971 a Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s OPL z roku 1988. Po rozpadu Československa na území obou států zůstal v platnosti zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, který si i na Slovensku prošel četnými novelizacemi, což ho taktéž činilo poněkud nepřehledným.¹³⁵ Proto byl v roce 2005 přijat nový právní předpis pod č. 300/2005 Z. z., trestný zákon (dále jen Tr.z.), s účinností k 1. 1. 2006. Tímto zákonem byly drogové delikty přesunuty z kategorie trestných činů obecně nebezpečných k trestným činům ohrožujícím život anebo zdraví. Konkrétně se jedná o trestný čin neoprávněného přechovávání OPL, jedů a prekursorů dle ust. § 171 Tr. z., trestný čin nedovolené výroby OPL, jedů nebo prekursorů dle ust. § 172 Tr. z., trestný čin výroby a držení předmětu určeného k nedovolené výrobě OPL, jedu a prekursoru dle ust. § 173 Tr. z., a trestný čin šíření toxikomanie dle ust. § 174 Tr. z.

Objektem těchto trestných činů je lidské zdraví a sekundárně i zájem společnosti na kontrole nakládání s OPL, prekursory nebo jedy, které ohrožují vážným způsobem zdraví a život člověka.¹³⁶

Skutkové podstaty jednotlivých trestných činů se zdají být téměř totožné, nicméně drobné nuance zde najdeme.

Co se týče trestného činu přechovávání drog pro vlastní potřebu, slovenská právní úprava postrádá dle mého názoru velice vhodné rozdělení na tzv. měkké a tvrdé drogy. Hranice trestnosti přechovávání OPL, jedů a prekursorů je stanovena na trojnásobek obvyklé jednorázové dávky, což je pojem poměrně neurčitý, neboť kvalitativní stránka tohoto pojmu je dána množstvím účinné látky, které se stanovuje na základě údajů z toxikologické literatury a statistického zpracování velkého množství jednotlivých drog.¹³⁷ Z pohledu kvantitativního se vyžaduje takové množství drogy, které je způsobivé ovlivnit psychiku člověka a vyvolává nebezpečí pro jeho zdraví a život.¹³⁸ Dále tento trestný čin obsahuje pouze jednu kvalifikovanou skutkovou podstatu, na základě které hrozí přísnější postih tomu, kdo spáchá čin v odst. 1 ve větším rozsahu. Větší rozsah je dán rozmezím mezi množstvím uvedeným v odst. 1 a desetinásobkem jednorázové dávky.

¹³⁵ ČENTÉŠ, Jozef. Trestnosť prechovávanía drog v Slovenskej republike. *Trestní právo*, 2003, č. 5, s. 15-16.

¹³⁶ MENCEROVÁ, Ingrid a kol. *Trestné právo hmotné: Osobitná časť*. 1. vydání. Šamorín: Heuréka, 2014, s. 59.

¹³⁷ ČENTÉŠ, Jozef. K trestnosti prechovávanía drog v SR a ČR. *Státní zastupitelství*, 2011, č. 9, s. 15-16.

¹³⁸ Uznesenia Najvyššieho súdu ze dne 16. 9. 1997, sp. zn. 6 To 35/97

Trestný čin nedovolené výroby zahrnuje jednu základní skutkovou podstatu a tři kvalifikované skutkové podstaty, jejichž znaky se od té české příliš neliší. Značný rozdíl lze však spatřovat v trestních sazbách, které jsou ve slovenské úpravě nesrovnatelně přísnější, naproti tomu slovenská úprava nezavádí trestnost přípravy.

Trestný čin výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL zahrnuje jednu základní skutkovou podstatu a tři kvalifikované, přičemž tyto rozlišují pouze mezi získaným prospěchem na větší, značný a prospěch velkého rozsahu.

Trestný čin šíření toxikomanie postihuje totožné jednání. Kvalifikovaná skutková podstata přísněji postihuje čin dle odst. 1 spáchaný veřejně, anebo vůči chráněné osobě¹³⁹, což je pro českou právní úpravu pojem zcela neznámý, a dle mého názoru velice efektivní.

Co se týče trestních sazeb, slovenská úprava je ve všech svých ustanoveních neporovnatelně přísnější než ta česká. Jako negativní ovšem shledávám skutečnost, že slovenská úprava nezavádí privilegovanou skutkovou podstatu nedovoleného pěstování rostlin obsahujících OPL jako česká úprava, což se domnívám, že by právě vzhledem k tvrdé represi ostatních trestných činů, bylo vhodné.

Závěrem je třeba dodat, že stejně jako v České republice je i ve Slovenské republice sankcionováno nakládání s jakýmkoli množstvím OPL, je tedy uplatňován duální systém trestního a správního¹⁴⁰ postihu.

---

¹³⁹ §139 odst. 1 zákona č. 300/2005 Z. z., trestný zákon.: *Chránenou osobou sa rozumie dieťa, tehotná žena, blízka osoba, odkázaná osoba, osoba vyššieho veku, chorá osoba, osoba požívajúca ochranu podľa medzinárodného práva, verejný činiteľ alebo osoba, ktorá plní svoje povinnosti uložené na základe zákona, alebo svedok, znalec, tlumočník alebo prekladateľ, ak trestný čin bol spáchaný v súvislosti s poslatením, stavom alebo vekom chránenej osoby.*

¹⁴⁰ Zákon č. 372/1990 Zb., o priestupkoch, v znení neskorších predpisov

Závěr

Drogy, drogová závislost a s těmito pojmy spojená drogová kriminalita jsou problémy, které zasahují společnost již několik desítek let. Jedinou možností, jak se ale s tímto fenoménem vypořádat, vidím v neotáčení se k tomuto problému zády, ale naopak v neustálém monitoringu drogové situace a následnému přizpůsobení preventivních a represivních opatření. Tato diplomová práce se zaměřuje na drogovou problematiku zejména z pohledu trestněprávního.

Úvodní kapitola diplomové práce je věnována drogové terminologii. Vymezují zde pojmy jako droga, drogová závislost, omamné a psychotropní látky, které jsou pro celé téma stěžejní, ale naproti tomu teorie je v jejich definicích nesourodá. Dále je uvedeno dělení drog, nejdříve z pohledu rizik spojených s jejich užíváním, a následně dle účinků drog. Závěr úvodní kapitoly se zabývá drogovou kriminalitou, což není pojem spojený pouze s drogovými delikty uvedenými v trestním zákoníku, ale také s rozsáhlou další trestnou činností, které se toxikomani dopouštějí v souvislosti s obstaráváním a užíváním drog. Jedná se v první řadě o majetkovou trestnou činnost spočívající v drobných krádežích jednotlivců, ale i o mnohem závažnější trestnou činnost loupežných gangů, jakož i jinou násilnou trestnou činnost páchanou v opojení drogou.

Druhá kapitola se zabývá protidrogovou politikou, obecnému vymezení možných přístupů k drogové problematice, a konkrétně pak přístupem České republiky, který je založen na vyváženém přístupu, tedy rovnováze mezi prevencí a represí.

Následující dvě kapitoly jsou věnovány drogové problematice z pohledu historicko-právního. První z nich se zabývá vývojem mezinárodní úpravy s důrazem na konvence přijímané pod záštitou OSN po druhé světové válce, se kterými souvisí vývoj tuzemské právní úpravy, jelikož tyto mezinárodní závazky tvoří základ pro vnitrostátní úpravu.

Těžištěm této práce je pátá kapitola zabývající se právní úpravou drogových deliktů upravených v hlavě sedmé, dílu prvním zvláštní části trestního zákoníku. V úvodu této kapitoly bylo nutné si vymezit kvantifikační pojmy týkající se těchto drogových trestných činů, a to zejména pojem „množství větší než malé“, který je hranicí mezi trestní a správní sankcí. Tento institut byl do trestního práva zaveden již novelou trestního zákona z roku 1961 provedenou zákonem č. 122/1998 Sb., ale od té doby si systém jeho určování prošel několika změnami. K poslední k takové změně došlo zrušením vládního nařízení Ústavním soudem, které toto množství vymezovalo na základě zmocnění v novém trestním zákoníku. V současné době je „množství větší než malé“ určeno stanoviskem Nejvyššího soudu, od kterého se pak odvíjejí i další kvantifikační znaky jako „větší“, „značný“ a „velký“ rozsah. Tento způsob určování považuji za efektivnější než ten předešlý, jednak proto, že tak je zabráněno nejednotnosti

v soudním rozhodování, a také proto, že tento způsob umožňuje snazší a rychlejší reflexi potencionálních změn nastanuvších v této problematice.

Další podkapitoly jsou již věnovány jednotlivým trestným činům, kterých je aktuálně pět. První z nich, trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, se co do jeho základní skutkové podstaty shoduje s právní úpravou předešlou. Jedná se o nejzávažnější drogový delikt, což se projevuje i v trestnosti přípravy. K tomuto je nově zakotven privilegovaný trestný čin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu, který obsahuje dvě základní skutkové podstaty rozlišující mezi tzv. měkkými a tvrdými drogami dle míry jejich nebezpečí. Toto rozlišení považuji za velký přínos, neboť se domnívám, že stejný postih za přechovávání konopných drog, které jsou již i v České republice užívány k lékařským účelům, a naproti jiných omamných a psychotropních látek, které mají mnohem větší negativní dopad na člověka i společnost, by byl jistě nespravedlivý. V rámci této podkapitoly se pak zabývám i otázkou legalizace drog pro vlastní potřebu, ke které obecně nemám příliš pozitivní přístup, ovšem co se týče měkkých drog, přistoupila bych alespoň na opuštění duálního systému sankcí a zrušila tak správní postih za přechovávání malého množství měkkých drog.

Trestný čin nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou a psychotropní látku je privilegovaným trestným činem k ust. § 283 TZ, kterým je zmírněn postih tzv. samozásobitelů. Zároveň tento trestný čin opět rozlišuje dvě základní skutkové podstaty dle míry rizika plynoucího z jednotlivých druhů drog. Zde bych navrhovala sjednotit určování „množství většího než malého“ dle stanoviska Nejvyššího soudu, jelikož v tomto případě je ještě stále určováno vládním nařízením, což může být matoucí zejména pro laickou, ale i odbornou veřejnost. Právní úprava je dotvářena trestným činem výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu a trestným činem šíření toxikomanie.

Šestá kapitola je věnována legalizaci konopí pro léčebné účely, na kterou bylo přistoupeno v roce 2013 po rozsáhlých diskuzích. K jeho prodeji ovšem došlo až s několikaměsíčním zpožděním a navíc je prodáváno za zcela nepřijatelné ceny, proto se domnívám, že jestli nedojde k poklesu ceny konopí v lékárnách, nedojde k naplnění účelu této úpravy, jelikož se pacienti opět začnou obracet na černý trh s drogami.

Úplný závěr diplomové práce je věnován vývoji slovenské právní úpravy drogových deliktů po rozpadu Československa a následné komparaci platné a účinné české a slovenské právní úpravy drogových trestných činů, ze které dle mého názoru naše právní úprava vychází jednoznačně lépe, když zavádí žádoucí rozdělení skutkových podstat jednotlivých trestných činů na dvě základní skutkové podstaty obsahující mírnější postih za nakládání s měkkými drogami oproti drogám tvrdým, a dále i zakotvením privilegovaného trestného činu přechovávání drog

pro vlastní potřebu. Naproti tomu je Slovenská úprava značně přísnější, co se týče trestněprávních sankcí, když za trestný čin nedovolené výroby omamných a psychotropních látek, prekursorů a jedů umožňuje uložit trest odnětí svobody až na doživotí, což považuji v současnosti už za příliš tvrdou represii, proto bych k ní v české úpravě nepřistupovala, a navíc si myslím, že drogová problematika se může stát ještě rozšířenější, a pak už by zde nebyla žádná možnost, jak trestní sankce zpřísnit.

Shrnu-li své poznatky, mohu říci, že platná česká právní úprava drogových deliktů účinně reaguje na současnou drogovou situaci, respektuje mezinárodní závazky, a já se s ní až na výše zmíněné drobné návrhy změn, ztotožňuji.

Seznam použité literatury a zdrojů

Monografie:

- *Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2013 – 2015*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2013. 41 s.
- ČENTÉŠ, Jozef a kol. *Trestný zákon s komentářom*. Žilina: Poradca podnikateľa, 2006. 624 s.
- HARTNOLL, Richard. *Drogy a drogové závislosti: Propojování výzkumu, politiky a praxe*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005. 96 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné: Obecná část, Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014. 976 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. vydání. Praha: Linde, 2013. 1216 s.
- JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 176 s.
- KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti 1: mezigorový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády. 2003. 319 s.
- MENCEROVÁ, Ingrid a kol. *Trestné právo hmotné: Osobitná časť*. 1. vydání. Šamorín: Heuréka, 2014. 389 s.
- Metodický návod Nejvyšší státní zástupkyně ze dne 28.4.2010, 1 SL 110/2010
- *Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 – 2018*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky, 2011. 56 s.
- NOVOTNÝ, Oto a kol. *Kriminologie*. 3. vydání. Praha: ASPI, 2008. 527 s.
- NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. vydání. Praha: Koniasch Latin Press, 1997. 348 s.
- SOTOLÁŘ, Alexander a kol. *Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení*. 1.vydání. Praha: Institut vzdělávání Ministerstva spravedlnosti České republiky, 2002. 718 s.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář - 2. svazek*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 3586 s.
- ŠTABLOVÁ, Renata. *Drogy, kriminalita a prevence*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 1997. 214 s.
- ŠTABLOVÁ, Renata a kol. *Návykové látky a současnost*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2006. 302 s.

- VANTUCH, Pavel. *Drogy a kriminalita*. 1. vydání. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1990. 171 s.
- VUJTECH, Jan a kol. *Účinky transformace trestního zákonodárství na stav kriminality a zvyšování efektivity justice ve vztahu k bezpečnosti občanů ČR v horizontu roku 2000*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. 195 s.
- *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2012*. Praha: Úřad vlády české republiky, 2013. 145 s.
- *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2008*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009. 123 s.

Odborné články:

- BUDINA, Zdeněk. Problematika právní úpravy nedovoleného obchodu s omamnými a psychotropními látkami. *Kriminalistika*, 1995, č. 1.
- ČENTĚŠ, Jozef. K trestnosti prechováania drog v SR a ČR. *Státní zastupitelství*, 2011, č. 9.
- GABRHELÍKOVÁ, Pavlína. Primární a sekundární drogová kriminalita – dostačující koncept pro práci s pachateli trestné činnosti související s drogami. In SADÍLKOVÁ, Miluše (ed). *Kriminalita a drogy*. Praha: SANANIM, 2012.
- HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 1.
- HRUŠKA, Jiří. Mezinárodní historické mezníky a východiska v boji proti drogové trestné činnosti. *Trestní právo*, 2009, č. 2.
- Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti: Česká protidrogová politika a její koordinace: Historie a současnost. *Zaostřeno na drogy*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009, č. 2.
- Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti: Primární prevence užívání drog: Základní principy a efektivní programy. *Zaostřeno na drogy*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2006, č. 1.
- Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti: Česká protidrogová politika a její koordinace: Historie a současnost. *Zaostřeno na drogy*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2010, č. 1.

- NOVOTNÁ, Jaroslava. Posuzování znaků „větší rozsah“, „značný rozsah“, a „velký rozsah“ v Metodickém návodu Nejvyššího státního zastupitelství k drogovým trestným činům z pohledu státního zástupce v praxi. *Trestněprávní revue*, 2010, č. 9.
- TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. Drogová kriminalita - včera, dnes a zítra. *Kriminalistika*, 2001, č. 4.
- ZEMAN, Petr. Vývoj právní úpravy některých prostředků odhalování a stíhání drogové kriminality po roce 1990. *Trestněprávní revue*, 2007, č. 2.

Interentové zdroje:

- *Česká premiéra. Lékárna má 10gramů léčebného konopí* [online]. Tyden.cz, 11. listopadu 2014 [cit. 12. listopadu 2014]. Dostupné na <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/zdravotnictvi/ceska-premiera-lekarna-ma-deset-gramu-lecebneho-konopi_323930.html#.VGqJnCNwvHw>.
- *Informace o ukončení posouzení kvalifikace zájemců 1. kola užšího výběrového řízení* [online]. Sakl.cz, 1. Zář 2014 [cit. 12. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.sakl.cz/footer/archiv-novinek/informace-o-ukonceni-posouzeni-kvalifikace-zajemcu-1.-kola-uzsiho-vyberoveho-rizeni>>.
- *Léčebné konopí začala vydávat první lékárna v zemi* [online]. Novinky.cz, 12. listopadu 2014 [cit. 12. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.novinky.cz/domaci/353246-lecebne-konopi-zacala-vydavat-prvni-lekarna-v-zemi.html>>.
- *Mezinárodní kontrola drog* [online]. Rect.muni.cz, 2008 [cit. 1. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.rect.muni.cz/drogy/POKUS/casti/kontr.htm#Haag>>.
- *Protidrogová politika* [online]. Vlada.cz, 2014 [cit. 15. října 2014]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/protidrogova-politika-72746>>.
- *This day in history: The Shanghai Opium Commission, 1909* [online]. Unodc.org, 2014 [cit. 1. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/this-day-in-history-the-shanghai-opium-commission-1909.html>>.
- VICHEREK, Roman. *Množství větší než malé, aneb kolik je možné držet omamných a psychotropních látek* [online]. Epravo.cz, 21. července 2014 [cit. 6. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/mnozstvi-vetsi-nez-male-aneb-kolik-je-mozne-drzet-omamnych-a-psychotropnich-latek-pro-vlastni-potrebu-94705.html?mail>>.
- *Zákonné požadavky na přípravu a výdej IPLP s obsahem konopí pro léčebné použití* [online]. Sakl.cz, 2014 [cit. 10. listopadu 2014]. Dostupné na <<http://www.sakl.cz/lekarnici/vyhlaska>>.

Právní předpisy:

- Nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných a psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů
- Nařízení vlády č. 455/2009 Sb., jímž se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny nebo houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé
- Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 221/2013 Sb., kterou se stanovují podmínky pro předepisování, přípravu, výdej a používání individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití
- Vyhláška Ministerstva zahraničí č. 47/1965 Sb., o Jednotné úmluvě o omamných látkách
- Zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (tabákový zákon)
- Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon, v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 372/1990 Zb., o priestupkoch, v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 29/1938 Sb., ve znění pozdějších předpisů (opiový zákon)
- Zákon č. 128/1923 Sb. z. a n., o provádění Mezinárodní opiové konvence ze dne 23. 1. 1912, vyhlášené pod č.159/1922 Sb. z. a n

Judikatura:

- Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 13/12 ze dne 23. 7. 2013
- Rozsudek Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, ze dne 17. 9. 1997, sp. zn. 2 To 461/97

- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. 1. 2007, sp. zn. 4 Tz 151/2006
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. 2. 2000, sp. zn. 3 Tz 203/99
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 7. 2000, sp. zn. 4 Tz 142/2000
- Rozsudek Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 18. 7. 1985, sp. zn. 11 To 51/85
- Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. 3. 2013, sp. Zn. Tpjn 301/2013
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 10. 2003, spis.zn. 2 To 144/03
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. 8. 2013, sp. zn. 7 Tdo 768/2013
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 8. 2010, sp.zn. 8 Tdo 940/2010
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 5. 2010 sp. Zn. 8 Tdo 463/2010
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 3 Tdo 52/2008
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 2. 2005, spis.zn. 7 Tdo 207/2005
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 7. 2004, spis.zn. 5 Tdo 794/2004
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 2. 2004, sp. zn. 6 Tdo 1497/2003
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 3. 2003, sp.zn. 5 Tdo 115/2003
- Uznesenia Najvyššieho súdu ze dne 16. 9. 1997, sp. zn. 6 To 35/97

Anotace

Tato diplomová práce na téma „Trestněprávní regulace drogových deliktů“ se zabývá, jak již z názvu vyplývá, jedním z nejzávažnějších fenoménů současnosti, drogami a s nimi související kriminalitou. Vzhledem k tomu, že se jedná o téma značně široké, je třeba zdůraznit, že téma je analyzováno zejména z trestněprávního hlediska.

Práce je rozdělena do 7 kapitol. V úvodní kapitole jsou vymezeny základní pojmy jako droga, drogová závislost, omamná a psychotropní látka, dále dělení drog z různých hledisek a v neposlední řadě i specifikaci drogové kriminality. Druhá kapitola je věnována protidrogové politice, jejím možným přístupům k řešení drogového problému, a následně i charakteristice protidrogové politiky v ČR. Třetí kapitola se zabývá vývojem mezinárodněprávní úpravy drogové problematiky, která je základem pro vnitrostátní úpravu. Následuje kapitola zaměřená na vývoj trestněprávní úpravy v České republice, resp. v Československu, jejíž součástí je i krátké pojednání o historii užívání drog.

Těžištěm této diplomové práce je rozbor platné právní úpravy dle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. V jednotlivých podkapitolách jsou podrobně rozebrány skutkové podstaty drogových deliktů zahrnující i různorodou problematiku s nimi související.

Šestá kapitola je věnována dnes velmi aktuálnímu tématu, a to legalizaci konopí pro léčebné účely. Závěrečná sedmá kapitola pak obsahuje komparaci platné a účinné české a slovenské právní úpravy drogových trestných činů.

Klíčová slova

Drogy, drogová závislost, drogová kriminalita, protidrogová politika, drogový trestný čin, legalizace konopí

Abstract

The theme of the diploma thesis, called “The criminal regulation of drug offences”, is focused on important current phenomenon drugs and related criminality. Due to the width of the topic, it is important to emphasize that the thesis is analyzed in according to criminal aspects.

The thesis is divided into 7 chapters. The introduction chapter describes main keywords as drugs, drug addiction, narcotic and psychotropic substances, drugs partition in according to different point of view and specification of drug criminality. Second chapter is dedicated to drug policy, to the ways how to solve the problem and also to the drug policy characteristics in the Czech Republic. Third chapter deals with the development of international adjustment of drug problematic, which is the basis of the national regulation. Following chapter is focused on development of criminal legislation in Czech Republic (Czechoslovakia). In addition, it contains a short overview about the history of drug usage.

The diploma thesis was made by using the valid legislation and following the Act No. 40/2009 Sb. (Coll), Criminal Code. Each subchapter deeply describes elements of drug crimes.

The sixth chapter is focused on a well-discussed topic nowadays; cannabis legalized as a medical purpose. Final seventh chapter contains comparison between valid and effective Czech and Slovakian legislation of drug crimes.

Keywords

Drugs, drug addiction, drug criminality, drug policy, drug offence, legalization of cannabis